

Opinnäytetyö (AMK)
Muotoilun koulutusohjelma
Tekstiili- ja vaatetusmuotoilu
2014

Kaarina Kopola

FIVE GUYS NAMED MOE

Pukusuunnittelu Samppalinnan Kesäteatterin
näytelmään

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma | Tekstiili- ja vaatetusmuotoilu

2014 | 58 + 3

Ohjaaja Paula Hakkarainen

Kaarina Kopola

FIVE GUYS NAMED MOE – PUKUSUUNNITTELU SAMPALINNAN KESÄTEATTERIN NÄYTELMÄÄN

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella 50-luvun ja swing-tanssimuodin tunnelmaa henkivä pukusuunnittelu vuoden 2013 kesän Sampalinnan Kesäteatterin *Five Guys Named Moe*. Opinnäytetyö rajattiin koskemaan vain kuuden miespääroolin pukujen suunnittelua ja valmistusta.

Opinnäytetyössä tutkittiin miesten 50-luvun muodin ja swing-tanssimuodin pukuhistoriaa sekä vaatteiden toiminnallisuutta, eli mitä tulee ottaa huomioon tehtäessä pukusuunnittelua tanssilliseen ulkoilmateatteriesitykseen. Tausta-aineistoksi työhön kerättiin tietoa käyttäen tutkimusmenetelminä dokumenttiaineistoa, haastatteluja, havainnointia ja suunnittelijan omaa hiljaista tietoa.

Tutkimusaineiston pohjalta suunniteltiin puvustus, joka myös toteutettiin projektin aikana. Puvustuksen tuli luontevasti yhdistää 50-luvun miesten sekä swing-tanssimuodin ohella ohjaajan ja pukusuunnittelijan näkemykset. Puvustuksen piti myös toimia kesäteatterin vaihtelevissa sääolosuhteissa ja vaativissakin tanssiliikkeissä.

ASIASANAT:

pukusuunnittelu, puvustus, kesäteatteri, toiminnallisuus, pukuhistoria, swing

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Design | Textile and Fashion Design

2014 | 58 + 3

Instructor Paula Hakkarainen

Kaarina Kopola

FIVE GUYS NAMED MOE –COSTUME DESIGN FOR SAMPPALINNA SUMMER THEATRE PLAY

The aim of this thesis was to design and prepare a costume design to Samppalinna Summer theatre's 2013 play Five Guys Named Moe. The costume design focused on bringing forward the atmosphere of the fashion of men and swing-dance in the 1950's. This study only investigated the costume design and manufacturing for the six leading male roles.

The theory section examined the costume history of the 1950's focusing on the fashion of men and swing-dance of the time. This study also investigated the functionality of theater and dance clothing; what needs to be considered when making a costume design for a dance-oriented open-air show. The data was collected by using documentary material, interviews, observation and tacit knowledge.

Using the collected data, a costume design was created. The aim of the design was to coherently combine the fashion of men and swing-dance in the 1950's and also the views of the play's director and costume designer.

KEYWORDS:

costume design, costuming, summer theater, functionality, costume history, swing

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TAUSTATIEDOT JA ASIAKAS	8
2.1 Samppalinnan Kesäteatteri	8
2.2 Näytelmän historia	9
2.3 Ohjaajan näkemys ja teoksen lavastus	10
2.4 Aikataulu ja budjetti	11
3 TAVOITTEET, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA VIITEKEHYS	12
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	14
4.1 Dokumenttiaineisto	14
4.2 Haastattelu	14
4.3 Havainnointi	15
4.4 Hiljainen tieto	16
5 SUUNNITTELUPROSESSI	17
5.1 Tarina ja hahmot	17
5.2 Ensimmäinen palaveri ohjaajan kanssa	18
5.3 Swing-tanssimuoti	19
5.4 Miesten pukeutuminen 50-luvulla	22
5.5 Tunnelma- ja ideakollaasi	25
5.6 Materiaalivalinnat	27
5.7 Vaatteiden toiminnallisuus	29
5.8 Esityskuvat	32
5.9 Ensimmäiset kuvaukset ja ensimmäinen lehdistötilaisuus	39
6 VALMISTUS JA TOIMINNALLISUUDEN TESTAUS	42
7 TULOKSET	46
8 LOPPUTULOSTEN ARVIOINTI JA POHDINTA	51
8.1 Ohjaajan palaute puvustuksesta	51
8.2 Tulosten tarkastelu	51
9 YHTEENVETO	53

KUVAT

Kuva 1. Louis Jordan.	9
Kuva 2. Swing-tanssit.	20
Kuva 3. Zoot-puku punavalkoisilla spectator-kengillä.	21
Kuva 4. Italialainen puku.	22
Kuva 5. 50-luvun miesten housut.	23
Kuva 6. Elvis elokuvassa <i>Blue Hawai</i> .	24
Kuva 7. 50-luvun nuoria.	25
Kuva 8. Tunnelmakollaasi.	26
Kuva 9. Ideakollaasi.	26
Kuva 10. Satiinikankaat.	27
Kuva 11. Toijalan kangastukun paljettikankaita.	28
Kuva 12. Rilli-Moe.	33
Kuva 13. Kilo-Moe.	34
Kuva 14. Pää-Moe.	35
Kuva 15. Pikku-Moe.	36
Kuva 16. Tuo-Moe.	37
Kuva 17. Eikai.	38
Kuva 18. Ensimmäiset pressikuvat.	39
Kuva 19. Ensimmäiset pressikuvat.	40
Kuva 20. Lehdistötilaisuus.	41
Kuva 21. Lehdistötilaisuuden tanssiryhmä.	41
Kuva 22. Pääroolit.	46
Kuva 23. Moe-ryhmän peruspuvut.	47
Kuva 25. Pääroolit.	47
Kuva 25. Push Ka Pishi –kohtaus.	48
Kuva 26. Kanala-kohtaus.	48
Kuva 27. Paljettitakit.	49
Kuva 28. Valkoiset loppupuvut.	49
Kuva 29. Lavastus, radio.	50
Kuva 30. Lavastus, kahvila.	50

KUVIOT

Kuvio 1. Viitekehys	12
---------------------------	----

1 JOHDANTO

Aloitin teatterimaailmassa työskentelyn opiskellessani vaatetusalan artesaaniksi Salon seudun ammattiopistossa. Ensimmäisen harjoittelujakson yhteydessä työskentelin Turun Nuoressa Teatterissa, ja silloin teatteri-ilmapiiri ja työympäristö imaisivat minut mukaansa.

Vuosien varrella eri produksioissa työskentely on vahvistanut tunnettani siitä, että haluan työskennellä tulevaisuudessakin teatterin parissa. Olen opiskeluaikanani keskittynyt erityisesti teatteripuvustukseen, ja tiesin jo opiskelujeni alkuvaiheessa, että opinnäytteenikin tulee sijoittumaan teatterimaailmaan. Vuonna 2011 aloitin Samppalinnan Kesäteatterissa pukusuunnittelijana, ja toteutin heille puvustuksen näytelmään *Housut pois*, jota esitettiin kesäkausi 2012. Sain *Housut pois* -näytelmän esityskauden aikana varmistuksen siitä, että työni pukusuunnittelijana jatkuu teatterissa seuraavanakin kesänä, ja silloin päätin, että teen opinnäytetyöni kesän 2013 pukusuunnittelusta ja valmistuksesta.

Tarkastelen tässä työssä *Five Guys Named Moe* -näytelmän puvustusta, jonka ensi-ilta oli 20.6.2013. Samppalinnan Kesäteatterin versiossa näytelmä on sijoitettu 50-luvulle normaalisti nähdyn 40-luvun sijaan. Musikaalissa on kuusi pääroolia, ja lavalla on myös näkyvässä seitsemänhenkinen orkesteri samanaikaisesti. Pienemmissä sivurooleissa nähdään siivooja ja järjestäjä. Lisäksi vaatetin myös koko yhdeksänhenkisen Samppalinnan Kesäteatterin kahvilahenkilökunnan ja kolme näyttämömiestä 50-lukua mukaileviin vaatteisiin.

Rajasin opinnäytetyöni käsittelemään kuuden roolihahmon pukusuunnittelua ja vaatteiden valmistusta, jättäen opinnäytetyön ulkopuolelle siivoojan, järjestäjän, orkesterin ja työntekijöiden puvustukset. Tämän rajauksen tein työssäni sen vuoksi, että halusin keskittyä pääroolien puvustuksen moninaisuuden tutkimiseen ja näiden pukujen aikakauden tyylin tarkasteluun. Avaan työssäni mielenkiintoisena pitämäni aikakauden puvustustyön haasteita ja kokemuksiani puvustuksesta.

Näytelmä sijoittuu 50-luvun ja swing-tanssin maailmaan. Tavoitteenani ei ollut luoda epookki puvustusta, vaan halusin tuoda tuosta aikakaudesta muutamia keskeisiä tunnuspiirteitä nykypäivään. Tutkin puvustusta varten miesten 50-luvun muotia sekä swing-tanssin vaatteita ja asusteita. Tanssiosuuksien suuren määrän ja vaihtoaikojen lyhyden vuoksi jouduin jo suunnitteluvaiheessa miettimään vaatteiden toiminnallisuutta ja vaihtoja nopeuttavia kiinnitysratkaisuja. Puvustusta suunniteltaessa kesäteatteriin on myös otettava huomioon ulkoilma-teatterin monet haasteet. Esitykset esitetään, satoi tai paistoi, ja roolivaatteiden tulee kestää ja muuntautua vaihtelevissa sääoloissa myös lämpötilojen mukaan.

Tavoitteenani on myös vahvistaa omalla työlläni ohjaajan ja koko muun työryhmän ajatuksia ja ideoita ja näin olla mukana osaltani luomassa toimivaa kokonaisuutta, joka miellyttäisi niin itseäni kuin ohjaajaakin sekä erityisesti katsojia.

2 TAUSTATIEDOT JA ASIAKAS

Teatteripuvustuksen suunnittelu on monialaista työtä ja käynnistysvaiheessa tulee ottaa tarinan ja henkilöhahmojen lisäksi huomioon monia muitakin asioita, kuten mihin tilaan teos toteutetaan, millaiset ohjaajan näkemykset, ajatukset ja toiveet ovat sekä millainen näytelmän budjetti ja aikataulu on. Näitä osa-alueita käsittelemme nyt tarkemmin.

2.1 Samppalinnan Kesäteatteri

Samppalinnan Kesäteatteri toimii idyllisessä historiallisessa maisemassa Turussa Samppalinnan mäellä. Kesäteatteri on aloittanut toimintansa tontilla vuonna 1960, ja se on Samppalinnan Kesäteatteri Kannatusyhdistys ry:n omistuksessa. Mäen maisemaa hallitsee Samppalinnan mylly, jonka rakennutti laivuri Juho Antinpoika vuonna 1859. Myllyn kanssa samanaikaisesti rakennettiin Antinpojalle myllyn viereen myös suuri asuinrakennus. (Samppalinnan Kesäteatteri 2014.)

Mylly ja myllytontti ovat kuuluneet lukuisille eri omistajille vuosien saatossa, ja vuodesta 1960 tontti on ollut Samppalinnan Kesäteatterin omistuksessa. Tällä hetkellä kesäteatterin käytössä on Juho Antinpojan rakennuttama talo, jota nykyään kutsutaan tuttavallisesti ”keltaiseksi taloksi”. Varsinaisesti itse myllystä on teatterin käytössä vain sen pohjakerros, varastotilana. (Samppalinnan Kesäteatteri 2014.)

Uuden kesäteatterin avajaiset järjestettiin Samppalinnan mäellä 24.5.1960. Vuodesta 2005 alkaen teatterin toimitusjohtajana on toiminut Heikki Sankari. Sankari ohjaa myös *Five Guys Named Moe* -näytelmän, ja hän on ohjannut Samppalinnan Kesäteatterissa vuodesta 2007 alkaen yhteensä kuutena kesänä. (Samppalinnan Kesäteatteri 2014.)

Samppalinnan Kesäteatterin ohjelmistoon on kuulunut perinteisesti musikaaleja ja musiikkihupailuja. Teos *Five Guys Named Moe* jatkaa myös tätä katsojille tuttua musiikinäytelmien linjaa. Näytelmä on kesätunnelmaan sopivan kevyt, sillä se sisältää runsaasti komedian ja draaman aineksia. Teos on hyvin musiikkipainotteinen, ja sitä voitaisiin miltei kutsua konsertiksi dialogien vähäisyyden vuoksi.

2.2 Näytelmän historia

Five Guys Named Moe -musikaalin ensi-ilta oli 8.4.1992 Broadwaylla. Esitys oli Clarke Petersin käsialaa, mutta esityksen selkeässä pääosassa olivat kuitenkin säveltäjä Louis Jordanin (kuva 1) kappaleet. Peters kehitti Jordanin säveltämien kappaleiden ympärille löyhän tarinan, joka kuljetti katsojat ja kuuntelijat kappaleesta toiseen. Teos olikin jopa konserttimainen kokemus, missä dialogien avulla luotiin vain pieniä siltoja kappaleiden väliin. (Louis Jordan 2014.)

Kuva 1. Louis Jordan (Louis Jordan 2014).

Näytelmä on versioitu kerran aikaisemmin Suomessa. Mikko Koivusalon suomentama musikaali sai ensi-iltansa Savoy-teatterissa Helsingissä helmikuussa 2001 (Talking Fingers Inc. 2013).

2.3 Ohjaajan näkemys ja teoksen lavastus

Näytelmän ensimmäisissä suunnittelupalavereissa vuoden 2012 syksyllä ohjaaja kertoi puvustukseen liittyvistä ideoistaan ja näkemyksistään sekä selvitimme produktion liittyviä perusasioita. Seuraavaksi kerron taustaksi hänen ajatuksiinsa näytelmän puvustuksen linjasta, joihin kuitenkin syvennyn myöhemmin tarkemmin.

Näytelmä sijoittuu alun perin 40-luvulle, mutta ohjaaja halusi nyt tuoda näyttämölle 50-luvun hengen. Hän näki puvustuksen tyylikkäänä ja siistinä, mutta kuitenkin eloisana ja monivivahteisena. Viidelle Moe-hahmolle hän toivoi hyvin värikkäitä asuja, jotka olisivat kuitenkin tyylikkäitä. Erityistoiveena hänellä oli toisen puoliajan alkuun jotain ”lisähienoutta” pukuihin, koska silloin näytelmässä alkaa konsertti.

Näytelmän lavasti Nina Suvitie. Lavastuksessa oli hallitsevana elementtinä suuri, näyttämön kokoinen vanha radio, josta Moe-bändi ilmaantui. Radion kaiuttimen suojaverkko olikin nouseva esirippu, jonka takaa paljastui orkesteri. Radion nappulat toimivat portaina lavan alemmalta tasolta orkesterin luokse. Kun katsoja lähti kiertämään lavastusta vastapäivään, radiolavastusta seuraava elementti oli Marien kahvila. Kahvilan vieressä sijaitti baari, jonka jälkeen siirryttiin Calypso-rantaravintolaan.

Lavastuksen tunnelmassa nousi esiin 50-luvun piirteitä muotokielessä ja värimaailmassa. Esimerkiksi suuren radion ruskea, murrettu värimaailma ja pyöreä muotokieli ovat 50-luvun sovellutuksia ja miehet käyttivät lavalla tyylikkäitä, vintage-henkisiä mikrofoneja rekvisiittana. Näin sekä lavastus että puvustus noudattivat samaa 50-luvun linjaa, vaikkei kumpikaan toteutunut täysin epookkina. Marien-kahvilassa kalusteet ja värit seurasivat 50-luvun linjaa. Calypso-

rantabaarin tunnelma oli hyvinkin 50-lukuinen, jolloin muodissa näkyi Havaiji-teema.

2.4 Aikataulu ja budjetti

Sain tietää pukusuunnittelijan toimestani jo vuoden 2012 kesällä, mutta puvustuksen suunnittelun aloitin seuraavana syksynä, jolloin oli myös ensimmäinen suunnittelupalaverini ohjaajan kanssa. Ensimmäinen kuvaus näytelmään oli marraskuussa 2012 ja ensimmäinen lehdistötilaisuus vuoden 2013 helmikuussa. Kevään aikana pidettiin Helsingissä viidet lukuharjoitukset, joiden yhteydessä kävin sovittamassa sovitusvaiheessa olevia pukuja. Täysipäiväiset harjoitukset alkoivat Samppalinnan mäellä toukokuussa, jolloin siirryin itsekin mäelle työskentelemään. Näytelmän ensi-ilta oli 20.6.2013, ja ensi-iltaa edelsi kuusi ennakkoesitystä, joissa puvustuksen tuli olla jo lähes yksityiskohtiaan myöten valmis, vaikka pieniä muutoksia, lisäyksiä ja korjauksia pystyin puvustukseen edelleen tekemään.

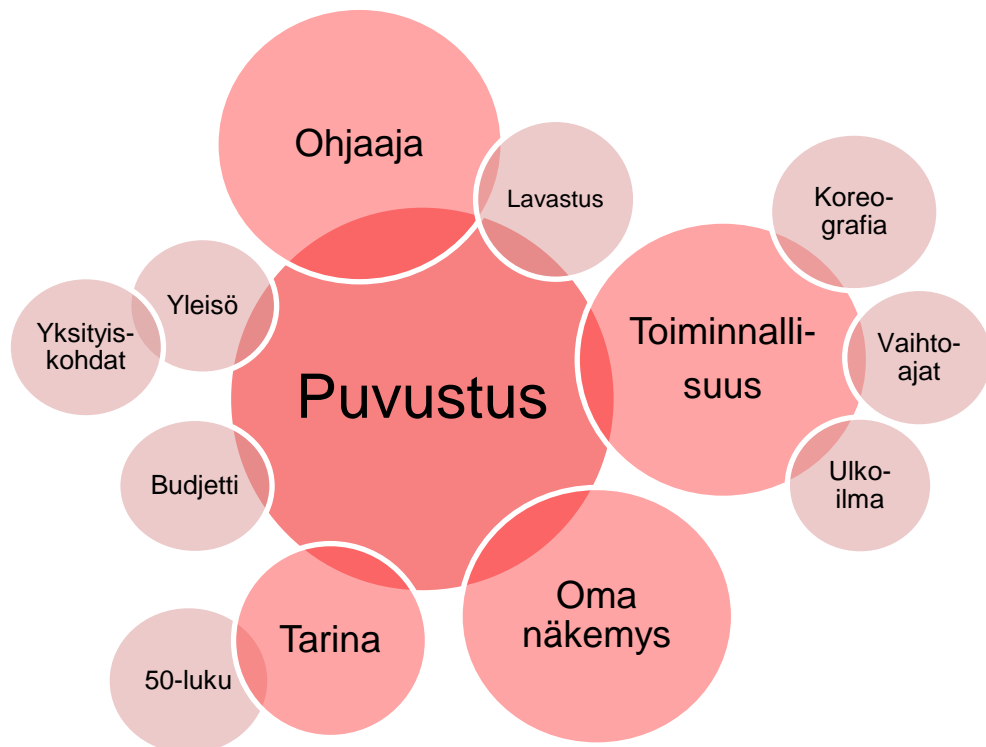
Budjetti puvustukseen oli rajattu, mutta tarpeen tullen siinä pystyi joustamaan.

3 TAVOITTEET, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA VIITEKEHYS

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella ja valmistaa 50-luvun muotia henkivä puvustus Samppalinnan Kesäteatterin näytelmään *Five Guys Named Moe*. Suunnitteluvaiheessa tutustuin 50-luvun ja swing-tanssin miesten muotiin ja asusteisiin. Lisäksi puvustuksen erityistavoitteena oli mahdollisimman tarkka vaatteiden toiminnallisuuden huomioiminen esityksen liikunnallisten vaatimusten mukaisiksi.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavanlaiset:

1. Miten yhdistän puvustuksessa ohjaajan toiveet, 50-luvun miesten muodin ja oman näkemykseni?
2. Mitä puvustuksen toiminnallisuudessa tulee ottaa huomioon?

Kuvio 1. Viitekehys.

Viitekehyksen tarkoitus on rajata, täsmentää, suunnata ja ohjata tutkimustehtävää (Pihlaja 2001, 48). Puusa ja Juuti (2011, 53) toteavat, että viitekehyksen avulla tutkijan tulee rajata työnsä pääkäsitteitä, tutkia niiden merkityksiä ja sitä, miten nämä pääkäsitteet liittyvät lähikäsitteisiin. Käyttämäni viitekehykseen (kuvio 1) rajasin ne seikat, jotka vaikuttavat tämän puvustuksen suunnittelun lähtökohtiin, lopputulokseen ja tutkimuskysymysteni vastauksiin. Mitä enemmän kukin osa-alue vaikuttaa lopputulokseen, sitä suurempi ja tummempi sitä kuvaava sektori on kuviossa. Toisiinsa selkeästi linkittyvien lähikäsitteiden kuvaus on tehty siten, että osa-alueet menevät kuviossa osin päällekkäin.

Tärkeimpiä osa-alueita ovat ohjaajan näkemys, vaatteiden toiminnallisuus, oma näkemykseni ja näytelmän tarina. Ohjaajan näkemykseen linkittyy vahvasti myös lavastus, joka liittyy teoksen visuaaliseen kokonaisuuteen, vaikuttaen näin myös puvustukseen. Vaatteiden toiminnallisuuteen liittyy monia huomioitavia asioita, joista keskeisinä kokemustietooni pohjaten pidän näyttelijöiden vaatteiden vaihtojoihista johtuvia ratkaisuja, ulkoilmateatterin asettamia vaatimuksia sekä koreografian erityisvaatimuksia vaatteille.

Tarina rajaa teoksen aikakauden, ja tekstissä on valmiiksi kirjoitettuna myös joitain puvustukseen liittyviä vaatimuksia. Lopputuloksessa täytyy huomioida myös yleisö, joka lähimmillään on muutaman metrin päässä näyttelijöistä. Yleisön etäisyys vaikuttaa esimerkiksi siihen, että pukuihin ei ole tarpeellista sijoittaa pieniä yksityiskohtia. Puvustajan työssä haasteena on toimiminen budjetin rajaamissa resursseissa, jotka vaikuttavat luonnollisesti taustalla jo suunnittelun alkuvaiheessa. Omalla näkemykselläni yritän huomioida ja yhdistää kaikkia näitä edellä mainittuja osa-alueita ja näin luoda tarkoituksenmukaisen visuaalisesti toimivan puvustuksen.

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Käytin opinnäytetyössäni tutkimusmenetelmänä dokumenttiaineiston analyysiä, haastattelujen ja osallistuvan havainnoinnin tietoja sekä työkokemukseen perustuvaa hiljaista tietoa. Erilaisilla tutkimusmenetelmillä yritin saada mahdollisimman kattavan lähdeaineiston työlleni. Olemassa olevia aineistoja ovat tilastot, tutkimukset, historiikit, henkilökohtaiset dokumentit, organisaatioiden dokumentit ja kulttuurituotteet (Pihlaja 2001, 55). Näitä ja muita aineistoja voidaan käyttää yksin, yhdessä tai erikseen (Puusa & Juuti 2011, 56). Erilaatuisilla menetelmillä toivoin saavuttavani laajan taustatiedon tutkimuskysymyksilleni ja myös kartuttavani omaa osaamistani ja tietämystäni.

4.1 Dokumenttiaineisto

Ensimmäinen tutkimusmenetelmäni oli dokumenttiaineiston analysointi. Kirjallisuus oli tärkeässä osassa työn teoriaosuutta rakennettaessa. Dokumenttiaineisto antaa aiheeseen uusia ideoita, näkökulmia ja käsitteitä sekä auttaa myös työn muiden osa-alueiden, kuten tutkimuskysymyksiä laadinnassa. (Pihlaja 2001, 49.) Opinnäytetyössäni käytin lähteinäni dokumenttiaineiston saralla kirjallisuutta, Internet-lähteitä, valokuvia ja aikakauslehtiä. Ensimmäistä tutkimuskysymystäni varten tutkin eri dokumenttiaineistoja, joista etsin tietoja miesten 50-luvun muodista ja sen pääpiirteistä sekä 50-luvun swing-tanssimuodista.

4.2 Haastattelu

Toteutin työssäni erilaisia teema- eli puolistrukturoituja haastatteluja ja avoimia haastatteluja. Puusa ja Juuti (2011, 73) tiivistävät haastattelun keskusteluksi, jolle on kuitenkin asetettu jokin päämäärä. Tärkeintä haastattelussa on saada tietoa ja mahdollisimman monipuolinen kuva haastateltavasta asiasta (Puusa & Juuti 2011, 76). Erilaisia tutkimushaastatteluja ja niiden alalajeja on useita. Ne

eroavat toisistaan lähinnä haastattelutavan ohjailevuuden asteella eli strukturoinnin määrällä. Strukturoinnilla tarkoitetaan, kuinka paljon haastattelija ohjaa ja hallitsee haastattelua. Haastattelutyyppejä on esimerkiksi strukturoitu haastattelu, puolistrukturoitu haastattelu, teemahaastattelu, avoin haastattelu ja syvähaastattelu. (Puusa & Juuti 2011, 80.)

Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessäni pohdin, miten yhdistän puvustuksessa ohjaajan toiveet, 50-luvun miesten muodin ja oman näkemykseni, ja näihin kohtiin lähdin hakemaan vastausta näytelmän ohjaajalle suorittamani avoimen haastattelun pohjalta. Avoin haastattelu on lähellä vapaata keskustelua. Haastattelija ei tiukasti hallitse ja ohjaa keskustelua, mistä johtuukin avoimen haastattelun toinen nimitys *ei-ohjaava haastattelu*. Aiheen muutos voi hyvin lähteä haastateltavasta itsestään. (Metsämuuronen 2008, 41.) Ohjaajalta saamieni vastauksien pohjalta alan koota visuaalista kuvaa, jossa yhdistyisivät sekä omat näkemykseni että dokumenttiaineistosta saamani vastaukset miesten muodista 50-luvulla. Ohjaajalle suorittamani avoimen haastattelun pohjalta piirtyi myös kuva toiseen tutkimuskysymykseen tarvitsemistani tiedonlähteistä, eli millaisia vaatevaihtoja hän oli kaavaillut esitykseen ja milloin mikäkin rooli tulisi olemaan lavalla.

Hankin toisen tutkimuskysymyksen pohjatietoa Turun Nuoren Teatterin puku-suunnittelija Tytti Mulolle suorittamani puolistrukturoidun, eli teemahaastattelun avulla. Teemahaastattelun ominaisuuksiin kuuluu, että haastattelun lähtökohdat on ennalta päätetty ja tutkija ohjailee haastattelua, mutta ei kuitenkaan kokonaan kontrolloi sen etenemistä (Puusa & Juuti 2011, 81). Mulolla on vuosikymmenien vankka kokemusta sekä sisä- että ulkoteatteriesitysten puvustamisesta ja runsaasti ammatillista, kokemuksen kautta hankittua tarkkaa tietoa siitä, mitä asioita vaatteiden toiminnallisuudessa tulee ottaa huomioon.

4.3 Havainnointi

Pääasiallisesti hain toiseen tutkimuskysymykseeni vastauksia osallistuvan havainnoinnin kautta. Metsämuuronen (2008, 42) kiteyttää havainnoinnin niin, että

siinä havainnoitsija tarkkailee tutkimuksen kohdettaan ja tekee siitä muistiinpanoja tai kenttäraporttia. Suoritin havainnointia vierailamalla näyttelijöiden tanssiharjoituksissa Helsingissä, jolloin observoin liikkeiden laajuuksia ja laatua ja hankin laadullista tietoa, joka on pohjana vaatesuunnittelulla ja puvustuksen käytön erilaisille tilanteille esityksessä. Hankin tärkeää ja olennaista tietoa siitä, mitä vaatteissa tulee ottaa jo suunnitteluvaiheessa huomioon.

Kun harjoituskausi alkoi Sämpälinnan mäellä toukokuussa, suoritin havainnointia ja vaatteiden toiminnallisuuden tarkastelua lukuisien harjoitusten ja läpimenojen yhteydessä. Näiden havainnointien aikana keräsin paljon olennaista yksityiskohtaista tietoa siitä, mitä vaatteilta esityksissä vaaditaan ja mitä niiden ulkoasu vielä kaipaa.

4.4 Hiljainen tieto

Käytin opinnäytetyössäni puvustamistyön kokemuksellista tietoa, jota olen saanut teatterityöstä sen eri työtehtävissä noin seitsemän vuoden ajalta. Puvustajan ammatillinen kasvu karttuu erilaisten tuotantojen kautta, ja käytin kokemuksellista ja menneinä vuosina oppimaani tietoutta hyväkseni vaatteiden visuaalista ilmettä hahmottaessani ja toiminnallisuutta huomioidessani. Olen työssäni oppinut paljon asioita siitä, mitä kannattaa jo suunnitteluvaiheessa ottaa teatterivaatteessa huomioon. Tässä yhteydessä hyödynsin sitä hiljaista, oman työni kautta omaksumaani työkokemuksellista tietoa, jota olen saanut edellisenä kesänä samassa teatteriympäristössä, kun olen suunnitellut vuoden 2012 Sämpälinnan Kesäteatterin puvustuksen. Tuo työkokemus auttoi tekemään ratkaisuja siitä, mitä juuri tämä ulkoilmateatteri vaatii vaatteilta.

5 SUUNNITTELUPROSESSI

Suunnitteluprosessi alkoi mielessäni heti sillä hetkellä, kun sain tietää pukusuunnittelijan toimestani. Konkreettisesti puvustuksen suunnittelu alkoi kuitenkin silloin, kun tutustuin näytelmän käsikirjoitukseen ja pidimme ensimmäisen palaverin ohjaajan kanssa syksyllä 2012. Heti suunnittelun alkuvaiheessa tutustuin näytelmän tarinaan ja hahmoihin ja tutkin suunnitteluni taustatyönä miesten 50- ja swing-tanssimuotia. Halusin löytää puvustukseni pohjalle selkeitä 50-luvun piirteitä, jotka toisivat 50-luvun swing-tanssin hengen lavalle luomatta siitä kuitenkaan liian hallitsevaa ja aikaan kahlitsevaa. Seuraavaksi kerron kronologisesti suunnitteluprosessistani.

5.1 Tarina ja hahmot

Ensimmäiseksi projektia aloittaessani luin näytelmän käsikirjoituksen. *Five Guys Named Moe* -näytelmän tarina on hyvin yksinkertainen. Tarina kertoo Eikai-hahmosta, jonka naisystävä Laura on juuri jättänyt Eikain juotua ja rellestettyä liikaa. Ensimmäinen puoli alkaa, kun Eikai herää ravintolan lattialta pitkän ja juomantäyteisen illan jälkeen siivoojan törmätessä häneen. Hän avaa radion ja alkaa kuunnella yökanavaa, jolloin radio hajoaa, ja suuren savupilven saattamana hänelle ilmestyy lauluorkesteri Five Guys Named Moe.

Orkesterin jäsenten nimet ovat hyvin hahmoja kuvaavia ja alleviivaavia, mutta heille ei ole oikeastaan kirjoitettu tarkkaa luonnetta tai taustaa käsikirjoituksessa. Orkesteriin kuuluvat Pää-Moe ja Tuo-Moe ovat bändin johtohahmoja. Pikku-Moe on bändin pienin ja energisin. Rilli-Moella on nimensä mukaisesti silmälasit ja hän on porukan hassuttelevin. Kilo-Moe on ryhmän kookkain, ja hänellä on aina ruoka mielessä.

Five Guys Named Moe laulaa Eikaille opetuksia elämästä yrittäen näin ohjata häntä oikealle polulle, pois alkoholin suurkulutuksen maailmasta. Ensimmäisellä puoliajalla Eikai on hieman kiusaantunut, vaivaantunut ja kiukkuinenkin Moe-

orkesterin tarinoista ja ohjeista, joista kaikissa kritiikkiä ei ole esitetty kovin rakentavasti, mutta toisella puoliajalla hän alkaa hieman rentoutua.

Toinen puoli alkaa Five Guys Named Moen konsertilla. Bändillä on keikka, johon he kutsuvat Eikain kunniavieraaksi. Nyt näyttelijöiden fokus kääntyy katsoon, ja konsertti esitetään yleisölle. Myös yleisö otetaan mukaan joihinkin lauluihin. Kun konsertti loppuu, Eikai tajuaa, kuinka paljon hän kaippaa tyttöystävänsä Lauraa, soittaa tälle ja pyytää anteeksi. Eikai saa Lauralta rukkaset, ja jo hetken näyttää siltä, että hän liittyisi Moe-ryhmän valkoiseen enkelien kueroon, kunnes Laura soittaa hänelle takaisin ja Eikai rientää Moe-miehiltä saamiensa viiden kihlasormuksen kera Lauran luo.

5.2 Ensimmäinen palaveri ohjaajan kanssa

Ensimmäisessä palaverissani ohjaajan kanssa kävimme käsikirjoituksen ja näytelmässä olevat roolit läpi. Tässä yhteydessä ohjaaja kertoi, että haluaa muualla näytelmästä tehdyistä versioista poiketen sijoittaa Samppalinnan Kesäteatterin version 40-luvun sijasta 50-luvulle. Hän näki puvustuksen hyvin värikylläisenä ja iloisena. Puhuimme paljon eri väriyhdistelmistä ja vaarasta, että kirkkailla väreillä saattaa syntyä jopa sirkusmainen tunnelma, jonka ohjaaja halusi välttää. Vakuutin kuitenkin, että vaikka värit olisivatkin kirkkaita ja vahvoja, ei ongelmaa pitäisi syntyä, jos puvut tehtäisiin samoista materiaaleista eikä väreinä käytettäisi kirkkaita päävärejä.

Jo ensimmäisessä tapaamisessa päädyimme ratkaisuun, että puvut ovat värikkäitä ja kirkkaita, ja siksi tulee niiden silloin olla malleiltaan yksinkertaisia. Jo lyhyen mietinnän jälkeen päätimme, että Moe-miehille tulee perusasuiksi puvunhousut, kauluspaita ja liivi. Harkitsimme pitkään yhtenä vaihtoehtona ratkaisua, että miehillä olisi myös puvuntakit peruspuvun kanssa, mutta kesäteatteriin puvustusta valmistettaessa, päädyimme ratkaisuun, että ei ole järkevää pukea rooleille kesäolosuhteissa niin monia vaatekappaleita päälle, varsinkin koska he ovat kaikki melkein taukoamatta lavalla. Ohjaaja halusi toisen puoliajan alkuun erityiselementtejä, jolloin näytelmässä alkaa Moe-miesten konsertti, ”jotain lisä-

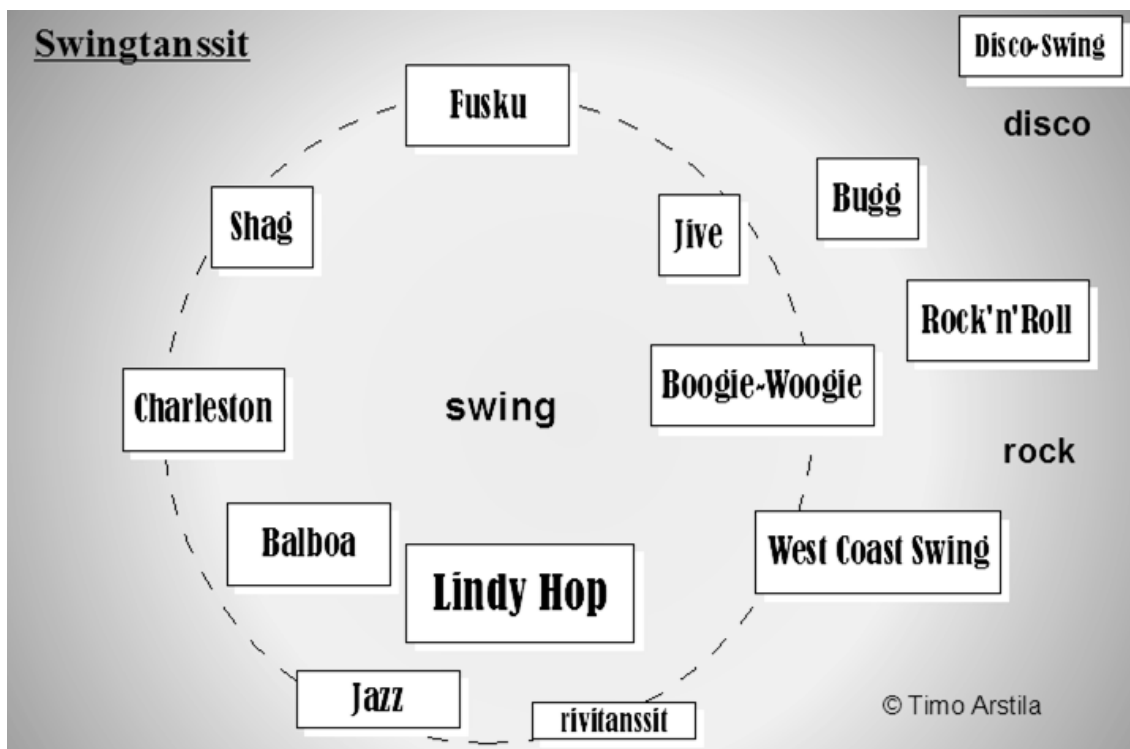
hienoutta” perusasuihin, hän ohjeisti. Palaverin jälkeen ratkaistavakseni jäi miesten roolivaatteiden värien suunnittelu ja valitseminen, vaatteiden lopullisista malleista ja muodoista päättäminen sekä sen suunnittelu, miten toisen puoliajan ”lisähienous” pukuihin toteutetaan.

Olin myös sitä mieltä, että puvustus jäisi liian suppeaksi, jos toisen puoliajan alun pukuvaihto konserttia varten olisi näytelmän ainut vaatteiden vaihto. Käsitökseni ja kokemukseni mukaan näytelmä ja sen puvustus tarvitsevat jotkin lisäefektit heti näytelmän alkuun, ensimmäisen puoliajan loppuun, toisen puoliajan alkuun sekä toisen puoliajan loppuun. Näin katsoja saadaan tempautumaan mukaan heti näytelmän alkuun, palaamaan takaisin väliajalta ja ihastumaan lopussa niin, että näytelmästä jää positiivinen kokemus. Ehdotinkin ohjaajalle, että koska Moe-hahmot ovat kuin suojelusenkeleitä, jotka ilmestyvät kuin tyhjästä ohjaamaan Eikaita, heidät voisi lopussa pukea kokovalkoisiin pukuihin viittauksena enkelimäisestä kuorosta. Neuvoteltuamme ohjaaja myöntyi ehdotukseeni, ja käsikirjoituksen loppua muunnettiin niin, että Moet ehtivät muuttamaksi minuutiksi lavalta pois suorittamaan pikavaihdon loppupukuihin.

5.3 Swing-tanssimuoti

Näytelmän aikakauteen ja tanssityyliin perehtymisen aloitin heti ohjaajan kanssa käymämme palaverin jälkeen, kun aloin etsiä suunnitteluni taustalle tietoa swing-tanssimuodista ja sen historiasta.

1920-luvun lopulla alkoi Amerikassa levitä tanssityyli lindy hop, jota valkoiset kutsuivat keskuudessaan *jitterbugiksi* tai *swingiksi*. 50-luvulla rock'n'roll alkoi kasvattaa suosiotaan, ja samalla lindy hop muutti muotoaan ja nimeään *jiveksi* ja *boogie woogieksi*. (Boogie Tour 2004.) Kaikkien edellä mainittujen ja monien muiden tanssien pohjalla on tuo 20-luvulla alkunsa saanut lindy hop, ja nykyään kaikkia näitä tansseja ja niiden alalajeja kutsutaan nimellä *rock'n'swing-tanssit* (kuva 2). Näitä tansseja tanssitaan aina swing- ja rhythm'n'blues -pohjaiseen musiikkiin, ja yleisimpiä tähän tyyliin kuuluvia tansseja ovat lindy hop, boogie woogie, jive, fusku, rock'n'roll, bugg ja hip hop lindy. (Boogie Tour 2004.)

Kuva 2. Swing-tanssit (Arstila 2011).

Perinteisesti lindy hop ja muut swing-tanssilajit ovat paritansseja ja vaatteilta vaaditaan erilaisissa heitoissa ja pyöriyksissä paljon. Vaikka Samppalinnan Kesäteatterin *Five Guys Named Moe* -versiinnissa ei tyttö-poikatanssipareja nähtykään, olivat vaatteiden materiaalit ja saumat silti koetuksella. Koreografi-oissa tapahtui jalkojen heittoja, piruetteja ja erilaisia hyppyjä, jotka piti ottaa huomioon vaatteita suunniteltaessa ja valmistettaessa.

Swingistä tuli keskeinen osa 40-lukua ja swingmuusikoiden käyttämä zoot-puku (kuva 3) vaikutti paljon myös muihin 40- ja 50-luvun miesten vaatteisiin. Zoot-puvun nimi on muunnos englanninkielen sanasta *suit*, joka tarkoittaa pukua. Sanaa *zoot* käytettiin myös Harlemissa 1900-luvun alussa kuvaamaan kaikkea hyväksyttävää, asia oli silloin "cool" tai "zoot". (Fogg 2013, 293.)

Zoot-pukuun kuuluu tunnusmaisesti korkeavyötäröiset housut, niin korkeat että ne tulevat reilusti navan yläpuolelle. Niiden lahkeet ovat ylhäältä hyvin leveät, ja ne kapenevat jyrkästi alaspäin. Housut pysyvät ylhäällä henkseleillä ja housuis-sa on usein kiinni pitkä kellonperä. Takki on polviin saakka pitkä ja leveäkauluk-

sinen malli, jossa on voimakkaat hartiatoppaukset ja kiinnityksenä usein kolme nappia. Zoot-pukuun kuuluu myös huopainen fedora tai tando, jossa on hyvin leveä lieri, kirkkaanväriset ja voimakaskuosiset kankaat, leveät kuviolliset solmukkeet ja solmiot sekä kaksiväriset spectator-kengät. (Stevenson 2011, 142.)

Kuva 3. Zoot-puku punavalkoisilla spectator-kengillä (Stevenson 2011, 142)

Kaksiväriset spectator-kengät ovat useimmiten mustavalkoiset, mutta myös muitakin variaatioita on saatavilla. Spectator-kenkiä on saatavilla wing-tip- ja cap-mallisina. Wing-tip-mallissa jalkapöydän päälle tuleva leikkaus on linnunsii-
pien mallinen, cap-mallissa leikkaus on suora. (Just the Swing 2014.) Kengässä on usein myös reikäkoristeita varpaiden päällä olevassa leikkauksessa tuomas-
sa mukavuutta ja hengittävyttä kuumalla ilmalla (Design Museum 2009, 14).

Poimin Zoot-puvun kokonaisuudesta Moe-hahmojen asukokonaisuuksiin korkeavytäröiset housut, henkselit, fedoran ja kaksiväriset cap-malliset spectator-kengät. En halunnut luoda asukokonaisuuksista liian zoot-pukumaisia, jolloin se sitoisi näytelmän aikakauden hyvin tiukasti 40-luvulle. Zoot-puku on kuitenkin niin vahvasti kytköksissä swing-tanssiin ja sitä on käytetty paljon näytelmän

edellisissä versioinneissa, niin halusin tietyillä valituilla piirteillä kunnioittaa sitä ja sen aikakautta.

5.4 Miesten pukeutuminen 50-luvulla

50-luvulla miesten keskuudessa leviää ns. italialainen muoti (kuva 4), jonka esittelee Nazareno Fonticolin yritys Brioni 1952.

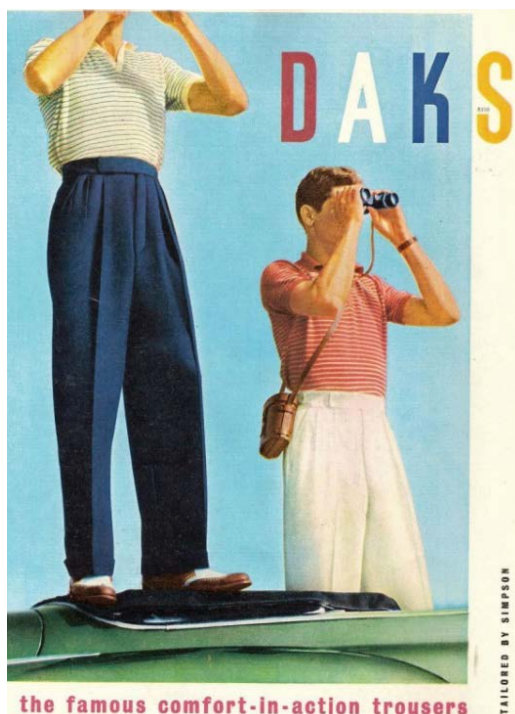

Kuva 4. Italialainen puku (Fogg 2013, 336).

Miehen siluetti oli tyylikäs ja hoikka, täysin vastakohtainen tätä edeltäneelle zoot-puvulle. Puku oli suunniteltu modernille miehelle, joka oli aktiivinen, tyylikäs ja nuorekas. Pikkutakki oli istuva, ja siinä oli kapeat kauluskäänteet ja niukasti yksityiskohtia. Takissa ei käytetty olkatoppauksia ja se ulottui juuri lantiolinjan alapuolelle. Yksirivisissä takeissa oli kaksi tai kolme nappia, ja puvun sulkeva nappi sijaitsi juuri luonnollisen vyötärön alapuolella. (Fogg 2013, 337.) Kaksirivisiä takkeja on ollut käytössä hyvin vähän 50-luvulla, eikä niiden kanssa käytetty liiviä. Työpukeutumisessa liiviä ja yksirivistä takkia pidettiin hyvin asianmukaisena. (Gentlemans Gazette 2014.) Otin tästä 50-luvun takin siluettis-

ta mallin Moe-hahmojen puvuntakkeihin. Takit näytelmässä olivat istuvia, niissä oli kaksi nappia ja puvun sulkeva nappi oli hieman luonnollisen vyötärön alapuolella.

Housut pysyvät 50-luvulla melko lähellä zoot-puvun mallia (kuva 5). Housut olivat leveämmät ylhäältä, ja niissä oli yksi tai kaksi laskosta edessä. Lahkeensuun leveys oli noin 24 senttimetriä ja lahkeensuun käänteeseen, upslaakin, leveys noin kuusi senttimetriä. Housut loppuivat juuri siinä kohtaa, missä lahkeensuu kohtaa kengän, kun taas nykyajan muodin mukaan lahje laskeutuu kengän päälle. (Gentlemans Gazette 2014.)

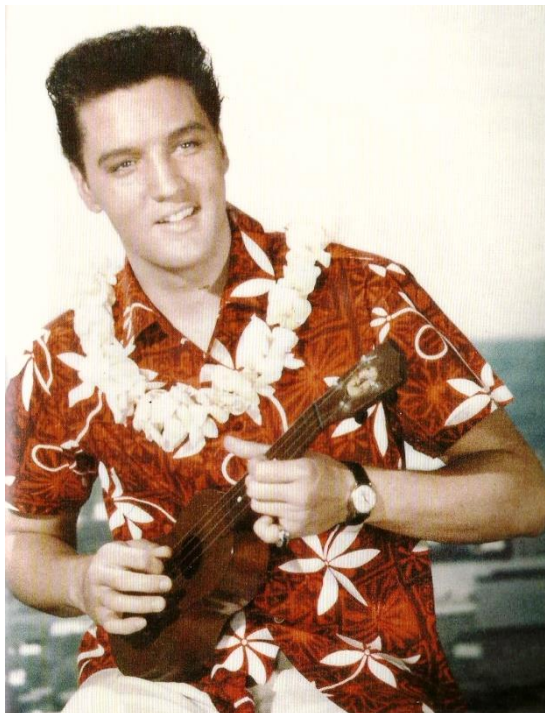

Kuva 5. 50-luvun miesten housut (Flickr 2013).

Solmiot kapenevat kapenemistaan koko 50-luvun, kunnes ne olivat lopulta enää noin kolmen senttimetrin levyisiä. Solmiot olivat yksivärisiä ja niissä saattoi olla yksi painettu tai kirjailtu kuva keskellä. (Just the Swing 2014.)

Five Guys Named Moessa miesten housut jäljittelivät 50-luvun housujen mallia. Housut suunnittelin alaspäin kapeneviksi, ja ylhäällä oli laskokset. Solmiot kaa-voitin myös hieman nykyistä mallia kapeammiksi 50-luvun tyylin mukaan.

Havaijipaidat tulivat suosituiksi surffaajien keskuudessa 40-luvulla. Elvis esiintyi elokuvassa *Blue Hawaii* (*Sininen Havaiji*) havaijipaidoissa (kuva 6) ja näin nosti vielä suurempaan suosioon Tyynenmeren saariston inspiroiman tyylin. (Blackman 2009, 166.)

Kuva 6. Elvis elokuvassa *Blue Hawaii* (Blackman 2009, 167).

50-luvulla farkkuja eli farmareita käyttivät toisinajattelijat ja nuoriso. Nuorison vastarintaiseen univormuun, jolla haluttiin ottaa etäisyyttä konservatiivisiin vanhempiin, kuului valkoinen t-paita, Conversen korkeavartiset baseball-kengät, musta nahkatakki sekä metsuripaita (kuva 7). Farkkujen lahkeet olivat 50-luvulla suorat tai boot-cut-malliset ja niissä oli reilut kääntövarat lahkeissa (Stevenson 2011, 168).

Kuva 7. 50-luvun nuoria (Heinolan kaupunginmuseo 2011, 19–22).

Eikain, joka edustaa näytelmässä aikakautensa nuorisoa ja kapinoojia, haluan-kin nähdä tässä perinteisessä 50-luvun teinin vaatetuksessa. Hänelle suunnitelin suorat farkut, joissa oli leveät käänteet lahkeissa, valkoisen t-paidan, metsu-ripaidan sekä Conversen tossut.

5.5 Tunnelma- ja ideakollaasi

Ohjaajan kanssa käymäni palaverin ja taustoihin perehtymisen jälkeen kokosin ensin tunnelmakollaasin (kuva 8). Kollaasiin keräsin pohjalle mustavalkoisia kuvia, joilla halusin tuoda esille 50-luvun vintage-tyyliä. Mustavalkoisten kuvien päälle poimin värikkäitä kuvia, joista suurin osa kuvaa nykyajan muotia. Tällä halusin tuoda päivitettyä tunnelmaa kollaasiin ja nostaa esille ohjaajan toiveet värikylläisestä pukusuunnittelusta. Tunnelmakollaasia kootessani ihastuin löytämiini kuviin kengistä ja puvuista, jotka ovat hyvin tiukasti yksivärisiä.

Kuva 8. Tunnelmakollaasi.

Valmistin ideakollaasin (kuva 9) tunnelmakollaasin jälkeen.

Kuva 9. Ideakollaasi.

Pidän ideakollaasin valmistusta tietynlaisena luonnosteluna, koska siinä tarjotaan ideoita, ajatuksia ja tunnelmia puvustukseen. Tarjosin ohjaajalle kuvien kautta väri-ideoita Moe-hahmoille, aikaisemmassa palaverissammehan olimme jo lyöneet lukkoon roolien vaatekappaleet pääpiirteissään. Keräsin kollaasiin myös erimallisia hattuja ja kenkiä erilaisilla yksityiskohdilla. Ohjaaja valitsi ideakollaasista rooleille haluamansa sävyt ja erottelimme yhdessä, mikä väri millekin Moelle kuuluisi. Väreiksi valitsimme Rilli-Moelle keltaisen, Kilo-Moelle pinkin, Pää-Moelle violetin, Pikku-Moelle turkoosin ja Tuo-Moelle vihreän.

Ohjaajan kanssa päädyimme ratkaisuun, että toisen puoliajan konsertin ”lisähienous” pukuihin tulisi olemaan paljettipuvuntakit. Ne kasvattaisivat jo valmiiksi värikästä lavakuvaa ja olisivat varmasti katseenvangitsijoita ilta-auringon ki-malluksessa.

5.6 Materiaalivalinnat

Valmistettuani tunnelma- ja ideakollaasit ja näytettyäni ne ohjaajalle matkustin Toijalan Tekstiilipalveluun. Toijalasta toivoin löytäväni kankaat Moe-miesten perusasuihin, paljettikangasta juhlatakkeihin ja valkoista kangasta loppupukuihin.

Tiesin, että tulee olemaan hankalaa löytää viidessä eri värissä samaa kangasta Moe-hahmojen perusasuihin. Kankaan tulisi kuitenkin kestää sadetta, aurinkoa, pukuhuoltoa, tanssia ja liikettä. Pitkän etsimisen jälkeen päädyin hankkimaan Toijalasta satiinia viidessä eri sävyssä (kuva 10). Päädyin satiiniin, koska sitä löytyi lähimmin niissä sävyissä, jotka ohjaaja halusi, ja se sopii mainiosti liiveihin materiaaliksi ohuutensa ja joustavuutensa vuoksi.

Kuva 10. Satiinikankaat.

Päätin valmistaa housut samasta satiinikankaasta, mutta kaksinkertaisena, jotta ne kestäisivät paremmin kulutusta ja näyttäisivät ryhdikkäämmiltä. Päätin myös, että satiinin nurja, kiillottomampi puoli tulisi olemaan housuissa oikea puoli, näin muodostaen liivien ja housujen kokonaisuuteen hieman sävyeroa, muttei kuitenkaan liikaa. Liika eroavuus sävyissä olisi varmasti käynyt, jos olisin hankkinut jotain paksumpaa materiaalia housuihin ja yrittänyt värjätä kankaan mahdollisimman lähelle liivin sävyä.

Olin varma, että tulisi osoittautumaan mahdottomaksi löytää juuri oikean värisiä paljettikankaita Moe-miesten konserttitakkeja varten. Kun saavuin Tekstiilipalvelun paljettikangasosastolle, löysin kuitenkin haluamaani paljettikangasta juuri niissä väreissä, joita ohjaaja oli toivonut Moe-hahmojen väreiksi (kuva 11).

Kuva 11. Toijalan kangastukun paljettikankaita.

Paljetit olivat kankaissa tarpeeksi suuria, jotta ne tekisivät vaikutuksen yleisöön saakka, mutta eivät kuitenkaan niin isoja, että kankaan työstö ja ompelu tulisi olemaan mahdotonta.

Valkoisten loppupukujenkaan kankaiden löytäminen ei ollut helppoa, vaikka värinä olikin yleisesti käytetty valkoinen. En voi valmistaa pukuja normaalisti puuissa käytetyistä villasekoitekankaista, koska puvut tulisivat valkoisen värinsä vuoksi likaantumaan kesällä useasti, kun esimerkiksi sade lennättää mutaa maasta. Pukujen tuli kestää pesua ja valkaisuaineita, joten lopulta päädyin val-

mistamaan ne työvaatekangas Uutterasta, valkoisesta puuvilla-polyesterisekoitekankaasta. Työvaatekangas materiaalina kestäisi varmasti rankemmatkin tahranpoistot, mutta näyttäisi kuitenkin hyvältä yleisöstä katsottuna.

5.7 Vaatteiden toiminnallisuus

Vaatteiden toiminnallisuuden huomioiminen tuli ottaa huomioon jo aikaisessa vaiheessa pukusuunnitteluprosessia. Varsinkin kun kyseessä on ulkoilmateatteri, vaatteelta vaadittavia ominaisuuksia ei voi jättää huomioimatta. Toiminnallisuuteen perehdyin syvemmin materiaalien hankkimisen jälkeen, kun pystyin kunnolla tarkastelemaan miten materiaalit käyttäytyvät.

Tytti Mulolle suorittamani puolistrukturoidun eli *teemahaastattelun* jälkeen lähdin kokoamaan yhteen sekä hänen antamiaan tietoja että omaa hiljaista tietoa. Näitä yhdessä käyttäen tavoitteenani oli luoda vahva pohja puvustukselle, yrittäen minimoida pukuläpimenoissa tulevat yllätykset pukujen suhteen. Mulon kanssa kävimme läpi hänen tärkeimmiksi kokemansa kohdat vaatteiden toiminnallisuutta ajateltaessa, ja itse poimin sieltä tähän työhön merkityksellisimmät seikat. Jaoin Mulolta saamani seikat kahteen eri osa-alueeseen; kiinnitysratkaisut ja päällepuettavuus sekä kohtaan liikkuvuus. Jaoin näin myös opinnäytetyötäni koskevan vaatteiden toiminnallisuuden tutkimuksen osiin kiinnitysratkaisut ja päällepuettavuus, liikkuvuus ja lisäsin listaan vielä osa-alueen ilmasto ja vaatehuolto.

Kiinnitysratkaisut ja päällepuettavuus

Näytelmän puvustusta suunniteltaessa on jo aikaisessa vaiheessa hyvä tietää, millaisia vaatevaihtoja on näytelmään tulossa ja paljonko niiden suorittamiseen on aikaa. Ohjaajalta sain tietää jo ensimmäisessä palaverissamme, että näytelmässä *Five Guys Named Moe* kaikki pääroolit ovat melkein koko näytelmän kokonaisuudessaan lavalla, jolloin vaatevaihtoja ei ole mahdollista suorittaa.

Sovimme kuitenkin, että toisen puoliajan alkuun tulee Moe-hahmoille paljettipuvuntakit perusasujen päälle ja näytelmän loppuun Moe-hahmoille valkoisten loppupukujen vaihto. Lopun vaihdossa Eikai puki lavalla päällensä pelkän puvuntakin farkkujen ja hihattoman valkoisen paitansa seuraksi, koska hän ei ehdi poistumaan kokonaiseen vaatevaihtoon.

Mulo totesi haastattelussa (T. Mulo, henkilökohtainen tiedonanto 13.2.2013) ettei teatterissa kiinnityksenä kannata käyttää nappeja, hentoja vetoketjuja tai pieniä hakasia. Ne hajoavat nopeasti ja niiden kiinnitys nopeissa vaihtotilanteissa on hankalaa. Olen todennut nämä seikat todeksi jo edellisissä produutioissani, joten nytkin hankin perus- ja valkoisten housujen vetoketjuiksi tukevat ketjut ja paljettipuvuntakkien ja valkoisten puvuntakkien kiinnitykseksi suuret nepparit, jotka olisi kiireessä helppo löytää ja kiinnittää nopeasti.

Kengännauhoina kannattaa käyttää kuminauhaa, jolloin nauhoja ei tarvitse avata vaatteita vaihdettaessa ja vaihtopaikalla on hyvä olla kenkälusikka nopeuttamassa kenkien vaihtoa (T. Mulo, henkilökohtainen tiedonanto 13.2.2013). Vaihdoinkin miesten kenkiin kuminauhat kengännauhojen tilalle, koska loppupukujen vaihto tuli olemaan niin nopea, ettei miehillä ollut aikaa avata ja solmia kengännauhoja. Pitkä kenkälusikka takahuoneessa poisti pakon kyykistellä kenkiä puettaessa.

Mulo huomautti (T. Mulo, henkilökohtainen tiedonanto 13.2.2013), että kaikki napit kannattaa kiinnittää ja melkein kaikki käsinompelu tulee tehdä paksulla karhunlangalla, jolloin vaihtotilanteissa napit eivät löysty ja irtoa niin helposti. Hän myös kertoi liukkaiden vuorien auttavan nopeissa vaatevaihdossa. Valmistinkin sekä paljettipuvuntakkeihin että loppupukujen puvuntakkeihin satiinvuorin, jotta niiden pukeminen ja riisuminen tuli olemaan mahdollisimman nopeaa ja kitkatonta. Kiinnitin myös kaikki napit ja nepparit paksulla karhunlangalla.

Liikkuvuus

Koreografia ja sen haastavuus asettaa vaatimuksia myös vaatteille ja vaatteen valmistusratkaisuille. Kävin seuraamassa näytelmän tanssiharjoituksia Helsin-

gissä, jolloin sain pohjatietoja koreografian suunnasta ja sen puvustukselle asettamista haasteista. Seurasin harjoituksia ja kirjasin ylös mitä koreografioissa tapahtuu. Havaitsinkin, että näytelmän koreografioissa tapahtuu paljon erilaisia jalkojen heittoja, piruetteja ja erilaisia hyppyjä, jotka tulee ottaa huomioon vaateen valmistuskaaren alkuvaiheessa. Kuvasin myös videolle osia harjoituksesta, jolloin pystyin palaamaan niihin myöhemmin.

Tanssiin tarkoitettua vaatetta valmistettaessa tärkeimpiä toiminnallisuudessa huomioon otettavia seikkoja ovat käsien ja jalkojen estymätön liikkuvuus. Paitojen ja takkien kainaloissa ja housujen haarakoukuissa käytetään ”piirakoita” auttamaan tässä asiassa. Piirakat valmistetaan joko täysvinoon leikatusta miehus-takankaasta tai joustavasta materiaalista. Ne sijoitetaan kainaloon tai haarakoukun saumaan, ja ne antavat käsille ja jaloille lisää tilaa nousta, eikä vaateen istuvuudesta tarvitse tinkiä. (T. Mulo, henkilökohtainen tiedonanto 13.2.2013.) Olen todennut piirakat tärkeiksi lisäominaisuuksiksi jo edellisissä toimimissani produktioissa, joten sijoitin perusasujen haarakoukuihin ja paljettipuvuntakkien kainaloihin piirakat. Valitsin muokattavaksi nämä vaatekappaleet, koska niissä tanssitaan eniten. Esimerkiksi valkoisissa loppupuvuissa ei tanssita ollenkaan, ja valkoiset perusasuihin kuuluvat kauluspaidat joustavat jo jonkin verran itsessäänkin ja niissä on tarpeeksi väljyyttä, joka mahdollistaa liikkeen.

Mulo muistutti haastattelussa (13.2.2013) vielä siitä, että hihoja ei saa valmistaa liian istuviksi, koska liian tiukat hihat estävät käsien liikkumisen jolloin tapahtuu helposti repeämisiä. Myös housujen haarasauva sekä paitojen ja takkien kainalot kannattaa tukitukata muutamaa otteeseen, koska niistä vaate hajoaa useimmiten ensimmäisenä.

Ilmasto ja vaatehuolto

Ulkoilmateatteri asettaa aivan eri haasteet vaatteille kuin sisätiloihin sijoittuvat teokset. Vaatteiden ja kenkien tulee kestää sekä sadetta että auringonpaistetta, ja niiden tulee näyttää aina mahdollisimman hyvältä. Väliaika kestää myös yleensä teatteriteoksissa noin 20 minuuttia, joka on hyvin lyhyt aika huoltaa

vaatteita, jos ne ovat sattuneet ensimmäisellä puoliajalla kastumaan tai likaantumaan. Mulo totesi (13.2.2013), että melkein kaikki materiaalit näyttävät kastuttuaan huonoilta. Suuremmaksi tekijäksi sade muuttuu, kun jotkin materiaalit kastuttuaan takertuvat ihoon kiinni ja voivat revetä.

Valitsinkin peruspukujen materiaaliksi satiinin, joka kastuneenakin näyttää suhteellisen hyvältä verrattuna esimerkiksi silkkiin, joka takertuu lujasti ihoon. Satiini myös kuivuu kastuttuaan hyvin nopeasti. Valmistin myös miesten satiiniset perusasun housut kaksinkertaisesta satiinista, koska tiesin niiden tulevan kärsimään ja likaantumaan näytelmän aikana, kun miehet esimerkiksi istuvat määrällä lavalla tai lavasteena toimivalla kalliolla. Housut tulevat kaksinkertaisena kestävämpään paremmin järeämpääkin pukuhuoltoa.

Valitsin valkoisten loppupukujen kankaaksi työvaatekankaan, yhtenä syynä juuri pukuhuolto. Ulkoilmateatterissa ei ongelmana ole taivaalta tuleva sade, vaan lika, jonka tippuvat pisarat nostavat ylöspäin vaatteisiin. Tiedän, että valkoisia loppupukuja on pakko huoltaa tasaisesti esityskauden läpi, koska valkoisesta pohjasta loistaa pienetkin tahrat yleisöön. Työvaatekangas tuntui loogiselta vaihtoehdolta pukuihin, joiden tulee kestää liikettä, sadetta, likaa ja pukuhuoltoa.

Halusin ulkoilmateatterin vaatimuksien vuoksi peruspuvun koostuvan kerroksista. Jos esityspäiväksi lankeaisi kova helle ja auringonpaiste, voisivat miehet ottaa liivit perusasuihistaan pois, ja Eikai voisi helteellä ottaa metsuripaitansa pois ja esiintyä pelkällä valkoisella hihattomalla t-paidalla.

5.8 Esityskuvat

Valmistin suoraan tunnelma- ja ideakollaasin jälkeen esityskuvat, koska ohjalla ja minulla oli jo ensimmäisestä tapaamisesta lähtien niin selvää, että miehille tulisi päälle suorat housut, kauluspaita ja liivi, ettei luonnostelu ollut tarpeellinen välivaihe.

Kuva 12. Rilli-Moe.

Rilli-Moe on iloinen ja hupsutteleva hahmo ja koimme ohjaajan keltaisen sävyn tukevan kirkkaudellaan tätä hahmosta löytyvää tunnelmaa. Esityskuvastakin haluan tulevan ilmi hahmon hassuttelevuuden (kuva 12).

Kuva 13. Kilo-Moe.

Kilo-Moe puhuu jatkuvasti ruuasta ja onkin kaikista hahmoista kookkain. Halusimme pinkillä sävyllä vielä korostaa hahmon suurempaa siluettia. Kilo-Moen esityskuvassa esitän myös paljettipuvuntakin (kuva 13).

Kuva 14. Pää-Moe.

Pää-Moen vaatteista tuli violetin sävyiset. Hän on koko ryhmän johtaja ja vetäjä, ja violetti onkin kautta aikain ollut arvostettu, jopa kuninkaallinen sävy (kuva 14).

Kuva 15. Pikku-Moe.

Pikku-Moen hahmo tanssii näytelmässä eniten. Ohjaajan kanssa päädyimme valitsemaan hänen väriksensä turkoosin. Esityskuvan halusin olevan täynnä samaa vauhtia kuin mitä hahmosta löytyy muutenkin (kuva 15).

Kuva 16. Tuo-Moe.

Tuo-Moe on seuraavana arvoasteikossa Pää-Moesta. Hänen värikseen valikoitui vihreä, jonka koimme ohjaajan kanssa uskottavaksi sävyksi. Tuo-Moelle kuvasin myös paljettipuvuntakin perusasun päälle (kuva 16).

Kuva 17. Eikai.

Eikain värimaailma on hyvin rauhallinen. Eikain roolin esityskuvasta halusin tehdä samalla tavalla huolettoman kuin hänen roolinsakin on (kuva 17).

5.9 Ensimmäiset kuvaukset ja ensimmäinen lehdistötilaisuus

esityksen ensimmäiset kuvaukset olivat 3.12.2012 Helsingissä Aleksanterin Teatterissa, jolloin myös suurin osa työryhmästä tapasi toisensa ensimmäistä kertaa. Suurin osa näyttelijöistä oli kiinnitetty näytelmään vain viikkoa ennen kuvauksia, joten minulla ei ollut ajallisesti mahdollisuutta ommella heille vaatteita mittojen mukaan. Vielä tässä vaiheessa ohjaaja ei ollut päättänyt, kuka miehistä on näytelmän Eikai-hahmo, joka pukeutuu muista miehistä poikkeavasti nuorisotyyliin, joten vaatetin kaikki miehet samaan Moe-teemaan. Päätin pukea kaikille miehille mustat suorot housut, valkoisen kauluspaidan ja mustat puvunkengät, koska niitä löytyi valmiiksi monessa eri koossa teatterin pukuvastastosta. Kartutin asuun mielenkiintoa lisäämällä siihen vanhanajan tyyliä henkivät hihas-timet ja ompelemalla jokaiselle miehelle oman väriset henkselit ja solmion. (Kuvat 18 ja 19.)

Kuva 18. Ensimmäiset pressikuvat (H. Sankari, henkilökohtainen tiedonanto 10.2.2012, kuva Pette Rissanen).

Kuva 19. Ensimmäiset pressikuvat (H. Sankari, henkilökohtainen tiedonanto 10.2.2012, kuva Pette Rissanen).

Ensimmäinen lehdistötilaisuus järjestettiin 12.3.2013 Turussa ravintola Venuksessa. Toijalan Tekstiilipalvelusta tilaamani kankaat saapuivat hyvissä ajoin ennen lehdistötilaisuutta ja koska olin saanut otettua miehistä ensimmäisten kuvauksien lomassa mitat, pystyin valmistamaan heille lehdistötilaisuuteen vaatteita mittojen mukaan. Lehdistötilaisuuteen puin miehille ensimmäisten kuvausten tapaan mustat puvunkengät, mustat puvunhousut sekä valkoisen kauluspaidan ja hihastimet. Valmistin jokaiselle Moelle asuun täydennykseksi liivin aiemmin valmistettujen kravatin ja henkseleiden seuraksi. Eikain rooli laskeutui Lauri Mikkolalle, ja hänelle puin lehdistötilaisuuteen 50-luvun henkiset suorat farkut, valkoisen hihattoman t-paidan sekä ruutukauluspaidan (kuva 20).

Lehdistötilaisuudessa esiintyi myös paikallinen tanssiryhmä (kuva 21), jonka tanssijat esittivät miesten innokkaita faneja. Puin tanssijoille 50-luvun henkeen valkoiset lyhythaiset kauluspaidat ja alushameet sekä värikkäät kellohameet, vyöt, huivit ja tossut. Ryhmässä oli yksi poika, jonka vaatetin 50-luvun teiniikäisen tyyliin suoriin farkkuihin, valkoiseen t-paitaan, henkseleihin, ruutukauluspaitaan ja tossuihin.

Kuva 20. Lehdistötilaisuus (Samppalinnan Kesäteatteri 2014, kuva Eetu Ahanen).

Kuva 21. Lehdistötilaisuuden tanssiryhmä (Samppalinnan Kesäteatteri 2014, kuva Eetu Ahanen).

Lehdistötilaisuuden vaatteista sain positiivista palautetta, ja lähdinkin näiden pukujen pohjalta taas eteenpäin puvustuksen suunnittelussa ja valmistuksessa.

6 VALMISTUS JA TOIMINNALLISUUDEN TESTAUS

Harjoituskaudella kun valmistin vaatteita, melkein samaan aikaan käynnistyi vaateläpimenot, joissa vaatteiden toiminnallisuuden testaus tapahtui käytännössä. Kerron valmistuksesta ja toiminnallisuudesta saman otsikon alla, koska ne kulkevat käsi kädessä projektin loppupuolella; valmistus ja testaus tapahtuvat yhtä aikaa lomittain. Sovituksissa ja läpimenoissa kirjasin paperille aina kaikesta mitä observoin. Sovitukset, harjoitukset ja läpimenot tapahtuivat niin nopeasti, etten luottanut muistavani pieniä yksityiskohtamuutoksia, ellen kirjoittanut niitä ylös. En kuitenkaan liitä työhöni muistiinpanojani niiden tajunnanvirtamaisen ja näin ollen muille epäselvän kirjoitustyylin vuoksi.

Aloitin valmistusprojektin Moe-hahmojen vaatteista. Ensimmäiseksi valmistin miehille värilliset liivit, jotka olivat käytössä jo ensimmäisessä lehdistötilaisuudessa helmikuussa. Suuritoisemmista vaatteista valmistin ensin sovituskuntoon valkoiset loppupuvut, joita sovitin näytelmän harjoituksissa Helsingissä huhtikuussa. Sovittaessani pukuja Moe-hahmoille huomasin puvuntakin pohjakaavan olevan turhan väljä 50-luvun melko niukkalinjaiseen tyyliin. Kavensinkin kaikkia puvuntakkeja jonkin verran ja siirsin kaavoihin myös muut jokaisen henkilökohtaiset sovitusmuutokset, kuten lahkeiden ja hihojen lyhennykset.

Näiden valkoisten pukujen sovitusmuutoksien pohjalta tein sovituskuntoon miesten värilliset housut ja paljettipuvuntakit, jotka valmistin samoilla kaavoilla kuin valkoiset puvut. Valmistin kaikki vaatteet melkein valmiiksi saakka ja sovitin niitä ensitöikseni, kun harjoitukset käynnistyivät Samppalinnassa toukokuussa. Pukuihin ei tullut enää kuin pieniä hienosäätömuutoksia, kuten sisäänottoja ja ulos päästämisiä, ja näiden sovitusten jälkeen valmistin puvut valmiiksi.

Tilasin miehille valkoiset cap-toe-malliset spectator-kengät Suomen Tanssitarvike -liikkeestä. Sovitin kengät heti, kun miehet saapuivat Turkuun harjoitukseen. Sovituksissa huomasimme kenkien olevan melko pientä mallia, ja jouduinkin palauttamaan ja tilaamaan uudet kengät kolmelle näyttelijälle. Lehdistökuvauspäivä oli tässä vaiheessa vain muutaman päivän päässä, ja kun soitin tilatakse-

ni miehille uudet kengät Helsingistä, sain kuulla suurimman koon olevan loppu. Näin ollen Pää-Moe olisi kuvauksissa kokonaan ilman kenkiä. Nopean yrityksen nettikaupan selaamisen jälkeen huomasin, että vastaavia valkoisia spectator-kenkiä ei tarpeeksi suuressa koossa yrityksen valikoimissa ollut, joten tilasin kengät, jotka edes hieman muistuttivat muiden Moe-miesten kenkiä. Muiden miesten kengät olivat kokonaan valkoiset, nämä olivat perinteiset mustavalkoiset spectatorit. Muiden kenkien pohja oli nahkaa, kun näissä oli joustava tossu-pohja. Kengät oli kuitenkin saatava kuvauspäiväksi valmiiksi, joten päätin tilata ne, ja maalaamalla ne nahkamaalilla saada ne mahdollisimman samannäköisiksi.

Kun uudetkin kengät oli sovitettu ja todettu hyväksi, vein kaikki paitsi Pää-Moen ”tossukengät” suutarille, jossa niihin lisättiin korkoon ja päkiän alle kumipohjat. Tein tämän, koska kenkien pohja oli nahkaa, joka ei olisi kestänyt koko kesää Sappalinnan Kesäteatterin soraisella esiintymismaastolla. Tämän jälkeen muokkasin kengistä yksilölliset maalaamalla kengän kärjen nahkamaalilla jokaisen Moen omalla värillä.

Tilasin Moe-miehille Kivisalo Wearilta valkoiset fedorat, jotka reunustin jokaiselle tunnuksenvärisellä nauhalla. Jokaisen Moen asukokonaisuuteen kuului myös oman väriset henkselit, valkoinen kauluspaita, mustat hihastimet ja mustat sukat.

Muutamien pukuläpimenojen jälkeen huomasin, että henkselit eivät pysy vain klipseillä kiinni housuissa, koska miehet tanssivat lavalla melkein kaksi tuntia taukoamatta. Vaihdoin klipsukiinnitteiset henkselit nappikiinnitteisiin, jolloin henkselit pysyivät hyvin kiinni housujen vyötärönauhassa. Henkselit valmistin samasta satiinista kuin miesten liivit sekä värilliset housut, ja nyt, kun henkselit eivät enää irronneet vyötärönauhalta, ne valuivatkin koko ajan olkapäältä alas satiinin liukkauden ja joustamattomuuden vuoksi. Vaihdoin lopuksi henkselit joustaviin, mustiin nappikiinnitteisiin henkseleihin, jotta housut ja henkselit varmasti pysyisivät ylhäällä läpi koko kaksituntisen näytelmän.

Miehet tanssivat läpi näytelmän, ja läpimenoissa huomasinkin, ettei miesten kauluspaita pysynyt housujen vyötärönauhan alla jatkuvan liikkumisen vuoksi, ja he joutuivat korjailemaan sitä vähän väliä. Ompelin jokaisen kauluspaidan takakappaleen helmaan kaksi napinläpikuminauhan palaa ja kauluspaidan etukappaleen puolelle kaksi nappia. Kun paita puetaan, napinläpikuminauhat kiinnitetään jalkojen välistä nappeihin. Näin paita lukittuu paikalleen, eikä pääse nousemaan housuista pois.

Vaikka miesten housut valmistettiin kaksinkertaisesta satiinista, jotta niihin saataisiin hieman jämäkkyyttä, materiaalin ohuuden vuoksi housujen litsit aukenivat liikkussa helposti ja vetoketju jäi näkyviin. Ompelin litseihin pienet palat tarra nauhaa, joka piti housujen vetoketjun piilossa ja yleisilmeen siistin näköisenä. Läpimenoissa huomasin myös, että solmiot lentelivät häiritsevästi miesten kasvoille esityksen aikana, joten ostin kaikille rooleille solmiopidikkeet pitämään kravattit paikallaan.

Eikain puvun valmistusprosessi oli hyvin mutkaton, koska asukokonaisuus seurasi niin tarkasti tutkimaani 50-luvun nuorison tyyliä. 50-luvun tyylliset farkut ostin Farkkutallista, valkoinen hihatton t-paita löytyi teatterin pukuvarastosta, kengät Haloselta ja punainen ruutupaita hankittiin Työvaatteesta. Eikain pukuun kuului myös mustat, kapeat, joustavat henkselit.

Harjoituksien ja läpimenojen aikana ohjaajan ja minun mielestäni muutamat kohtaukset kaipasivat hieman lisäväriä. Näissä kohtauksissa annetaan laulujen teksteissäkin suoria ideoita mahdollisiin pukuvaihtoihin, joten päätimme kuvittaa näitä kohtauksia muutamilla nopeasti puettavilla vaatteilla. Kuvitettavaksi tulivat kappaleet *Jos sä mut viettelisit*, johon miehet pukivat kokinhatut, koska kappaleessa lauletaan leivonnaisista ja muista herkuista. *Push ka pishi* -kappale kertoo Trinidadilaisesta Saigo-pojasta, ja kappaleen teema on hyvin vahvasti Kariibianmerellä, joten puin miehille havaijipaidat sekä leit ja Tuo-Moe puki ylleen myös kaislahameen. Valitut vaatteet sopivat myös hyvin 50-luvulla vallinneeseen Havaiji-muotivillitykseen. *Kanala*-kappaleessa Rilli-Moe esittää kettua, joka taas on pukeutunut kanaksi, ja puki ylleen ketunhännän sekä kanahatun.

Samassa kohtauksessa Kilo-Moe esitti farmaria ja puki ylleen heinähatun, ja muut Moet esittivät kanoja kanahatut päässään.

7 TULOKSET

Tuloksena syntyi värikäs ja raikas Moe-miesten kokonaisuus, joka toimii hienosti kontrastina Eikain jopa hieman nuhriselle ja kuluneelle hahmolle. Seuraavaksi esittelen puvustuksen lopputulokset pressikuvien ja henkilökohtaisesti ottamieni kuvien kautta (kuvat 22–28) ja esittelen myös lavastuksen osa-alueita (kuvat 29 ja 30).

Kuva 22. Pääroolit (H. Sankari, henkilökohtainen tiedonanto 20.6.2012, kuva Robert Seger).

Kuva 23. Moe-ryhmän peruspuvut (H. Sankari, henkilökohtainen tiedonanto 20.6.2012, kuva Robert Seger).

Kuva 24. Pääroolit (H. Sankari, henkilökohtainen tiedonanto 20.6.2012, kuva Robert Seger).

Kuva 25. Push Ka Pishi -kohtaus (H. Sankari, henkilökohtainen tiedonanto 20.6.2012, kuva Robert Seger).

Kuva 26. Kanala-kohtaus (H. Sankari, henkilökohtainen tiedonanto 20.6.2012, kuva Robert Seger).

Kuva 27. Paljettitakit.

Kuva 28. Valkoiset loppupuvut.

Kuva 29. Lavastus, radio.

Kuva 30. Lavastus, kahvila.

Puvustuksesta tuli pirteä ja monivivahteinen kokonaisuus, joka kulki myös linjassa lavastuksen kanssa.

8 LOPPUTULOSTEN ARVIOINTI JA POHDINTA

8.1 Ohjaajan palaute puvustuksesta

Samppalinnan Kesäteatteri on tehnyt vuosikymmenien ajan musiikkiteatteria. Musiikkiteatterissa korostuu puvustuksen tärkeys eri teatterinlajeista eniten, koska lukuisien erilaisten hahmojen merkitys tulee aueta katsojille nopeasti. Puvustuksen tarkoitus on tukea ja korostaa näitä moninaisia hahmoja. Teatterimaailmassa on jatkuvana suurena haasteena talous. Näissä olosuhteissa Kaarina Kopola on vahvasti sitoutunut suunnitteluun ja toteutustyöhön ja on onnistunut löytämään mielikuvituksellisia ratkaisuja, vaikka budjetti on rajattu. Toteutunut pukusuunnittelu näytelmään *Five Guys Named Moe* on mielikuvitusrikas, vaikka puvustaja on suunnittelutyön lomassa joutunut karsimaan ideoita rahallisen tilanteen vuoksi. Hän on myös onnistuneesti ottanut huomioon ulkoilmateatterin olosuhteet, kun puvustuksen tulee toimia niin sateella kuin paisteella. Näiden olosuhteiden ja vaatimustasojen takia, hän on osoittanut poikkeuksellista lahjakkuutta mielikuvituksen ja käytännöllisten vaatimustasojen yhdistämisessä. Onnistuneen yhteistyön vuoksi, hänet on palkattu Samppalinnan Kesäteatterin seuraavankin kesän pukusuunnittelijaksi. (Heikki Sankari, 22.3.2014.)

8.2 Tulosten tarkastelu

Pukusuunnitteluni näytelmään *Five Guys Named Moe* onnistui mielestäni hyvin. Vaatteet toimivat hyvin tehtävässään, eivätkä esimerkiksi rajoittaneet näyttelijöiden liikkumista. Sain vangittua hyvin piirteitä 50-luvusta sen kuitenkin jäädessä osittain viitteelliseksi. Puvustuksessa näkyi myös pieniä viitteitä swingtanssinmaailmaan esimerkiksi fedoroiden ja korkeavyötäröisten housujen kautta, jolloin se satoi puvustuksen myös näytelmän historiaan, 40-luvulle zootsuitien aikakauteen. Vaatevaihtomahdollisuuksia ei näytelmässä ollut kuin muutama, koska kaikki näyttelijät olivat melkein joka kohtauksessa lavalla. Toin mielestäni muutamilla valituilla vaihdoilla näytelmään monipuolisuutta ja vivahteikkoutta, eivätkä vaihdot näin jääneet vain pakonomaisiksi. Vaihdoit hoituivat nopeasti ja vaivattomasti, vaatteiden toiminnallisuuden tärkeyden oltua esillä ja suunnittelun alkuvaiheesta saakka.

Moe-hahmojen puvustus on iloinen ja värikäs, jopa sarjakuvamainen, ja Eikai tuo näytelmään realismia tummemmilla värisävyillä ja kuluneella pinnalla. Moet jäävät katsojille ehkä jopa jollain tapaa etäisiksi kiiltävän ulkokuorensa vuoksi,

minkä en koe haittaavan ollenkaan, koska hahmothan ovat mielikuvituksen tuotteita, radiosta putkahtaneita enkeleitä. Eikai taas nousee todelliseksi, samaistuttavaksi hahmoksi, joka kompuroi elämän tiellä. Nämä puvustuksen kontrastit mielikuvitusmaailman ja todellisuuden välillä korostavat mielestäni hyvin hahmojen piirteitä ja heidän taustojaan.

Projektissa parannettavaksi osoittautui ajankäyttö. Aloitin vaatteiden suunnittelun ja valmistuksen hieman liian rauhallisella tahdilla, ja jos olisin aloittanut valmistuksen hieman aikaisemmin, olisin välttänyt kiireen ensi-illan alla. Valkoiset osittain maalatut cap-malliset spectator-kengät olivat hyvin ajankuvaa kuvaavat ja näyttivät lavalla todella hyviltä, mutta jouduin maalaamaan valkoisia ja kenkien värillisiä kärkiä koko kesän muutaman viikon välein, koska valkoiset osat likaantuivat ja värilliset osat kuluivat niin nopeasti.

Sain mielestäni yhdistettyä puvustuksen kokonaisuuteen sekä historiallisia seikkoja, sekä omat että ohjaajan toiveet lopputuloksesta, näin luoden näytelmään tasapainoisen kokonaisuuden.

9 YHTEENVETO

Puvustuksessani Samppalinnan Kesäteatterin näytelmään *Five Guys Named Moe* suunnittelin ja valmistin puvustuksen kuusihenkiselle näyttelijäkaartille. Rajasin opinnäytetyöstäni pois näytelmän kaksi pienempää sivuroolia sekä seitsemänhenkisen orkesterin. Tavoitteenani oli luoda 50-luvun miesten muotia henkivä puvustus, sen olematta kuitenkaan epookki kokonaisuus. Puvustuksen tuli myös tuoda ilmi swing-tanssimuotia ja olla toiminnallinen näytelmän vahvasti tanssillisessa toteutuksessa.

Käytin suunnitteluni lähtökohdissa apunani dokumenttiaineistoja, haastatteluja, havainnointia sekä omaa hiljaista tietoa. Näiden tutkimusmenetelmien kautta lähdin tarkastelemaan miesten pukuhistoriaa 50-luvulta, swing-tanssimuotia ja toteutin tunnelma- ja ideakollaasit. Tutkimusmenetelmät tarjosivat minulle tärkeän pohjan pukusuunnitteluni taustalle. Erilaisten tutkimustapojen avulla sain jo suunnittelun alkuvaiheessa tietooni monia seikkoja esimerkiksi vaatteiden toiminnallisuuden vaatimuksista tanssillisessa teoksessa ulkoilmateatterissa. Nämä tekijät huomioituani jo aikaisessa vaiheessa projektia, välttyin suurilta yllätyksiltä ensimmäisissä pukuläpimenoissa.

Tutkimustuloksieni pohjalta päädyin materiaalivalintoihin jotka palvelevat sekä tässä, että mahdollisesti Samppalinnan Kesäteatterin tulevissa produksioissa. Materiaalit ja valmistustavat valitsin niin, että ne kestävät mahdollisimman hyvin aikaa ja kulutusta. Lopputuloksesta tuli värikäs ja monivivahteinen kokonaisuus, joka palveli hyvin näytelmän kokonaiskuvaa.

Itse kartutin projektin kautta tietoa miesten pukuhistoriasta sekä vaatteiden toiminnallisuuden eri aspekteista. Olen varma, että oma paikkani pukusuunnittelijana on teatterimaailmassa ja tässä projektissa oppimiani tietoja tulen varmasti käyttämään hyväkseni seuraavissakin pukusuunnitteluissa.

LÄHTEET

- Bentley, L. 2013. Flickr. Viitattu 23.2.2013
<http://www.flickr.com/photos/31363949@N02/9015855596/>.
- Blackman, C. 2009. 100 Years of Menswear. London: Laurence King Publishing.
- Boogie Tour 2004. ROCK'N'SWING -tansseista. Viitattu 25.11.2013
<http://www.boogietour.com/jenkkitantsseista.html>.
- Design Museum 2009. 50 shoes that changed the world. Octopus Books, Inc.
- Fogg, M. 2013. Fashion: The Whole Story. London: Thames & Hudson.
- Heinolan kaupunginmuseon julkaisuja 21 2011. James päällä joka säällä. Lahti: Esa Print Oy.
- Just the swing 2014a. 1950s and After - Men's Fashion. Viitattu 25.11.2013 <http://fashion.just-the-swing.com/1950s-mens-fashion>.
- Just the swing 2014b. Dressing Swing - For Men. Viitattu 25.11.2013 <http://fashion.just-the-swing.com/dressing-swing-men>).
- Louis Jordan 2014a. Five Guys Named Moe. Viitattu 25.11.2013
<http://www.louisjordan.com/musical.aspx>.
- Louis Jordan 2014b. Gallery. Viitattu 25.11.2013
http://www.louisjordan.com/gallery_Photos.aspx.
- Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: International Methelp.
- Pihlaja, J. 2001. Tutkielmaa tekemään. Vammala: Soceda.
- Puusa, A. & Juuti, P. 2011. Menetelmäviidakon raivaajat - perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. Helsinki: JTO.
- Samppalinnan Kesäteatteri 2014a. Eetu Ahanen. Viitattu 23.2.2014
<https://www.facebook.com/samppalinnan.kesateatteri/photos/pb.437728569642079.-2207520000.1393153448./441581075923495/?type=3&theater>.
- Samppalinnan Kesäteatteri 2014b. Eetu Ahanen. Viitattu 23.2.2014
<https://www.facebook.com/samppalinnan.kesateatteri/photos/pb.437728569642079.-2207520000.1393153448./441818132566456/?type=3&theater>.
- Samppalinnan Kesäteatteri 2014c. Menneet vuodet. Viitattu 25.11.2013
<http://www.samppalinnanteatteri.fi/teatteri/menneet-vuodet>.
- Samppalinnan Kesäteatteri 2014d. Myllyn ja teatterin historiaa. Viitattu 25.11.2013
<http://www.samppalinnanteatteri.fi/teatteri/esittely/myllyn-ja-teatterin-historiaa>.
- Samppalinnan Kesäteatteri 2014e. Tuulimyllyjen viimeinen. Viitattu 25.11.2013
<http://www.samppalinnanteatteri.fi/teatteri/esittely/tuulimyllyjen-viimeinen>.
- Schneider, S. 2012. Gentlemans Gazette. 1950's Men's Fashion. Viitattu 25.11.2013
<http://www.gentlemansgazette.com/1950s-mens-fashion-suits/>.
- Stevenson, N-J. 2012. Muodin vuosikymmenet. Helsinki: Tammi.

Swingtanssi 2011. Swingtanssilajit Suomessa. Viitattu 25.11.2013
<http://www.swingtanssi.fi/swingtanssi.html>.

Talking Fingers Inc. 2013. Translators. Viitattu 2.2.2014
http://www.2pianos4hands.com/pages/a_trans.html.

Tunnelmakollaasin lähteet

Altrogge, S. 2011. Preach On Booze, Adultery, and Dancing! Viitattu 19.9.2012
<http://www.theblazingcenter.com/2011/09/preach-on-booze-adultery-and-dancing.html>.

Autostraddle 2010. I'll Have What She's Wearing! Ericka Likes Androgyny, Sweet Kicks and Blue Crush. Viitattu 19.9.2012 <http://www.autostraddle.com/ill-have-what-shes-wearing31220/>.

Chichi 2009. Lace Up High Heel Shoes in Blue Leather – Tall Women's Shoes. Viitattu 19.9.2012 <http://www.mylovelybigfeetblog.com/tag/stravers-shoes/>.

Chris n that 2010. Sunday, September 26, 2010. Viitattu 19.9.2012
http://chrisnthat.blogspot.fi/2010_09_01_archive.html.

Christian Louboutin 2014. Bruno zip. Viitattu 29.9.2012
http://eu.christianlouboutin.com/fr_en/corpo/men/bruno-zip.html.

Cinema Classic 2009. Galerie Cary Grant. Viitattu 19.9.2012
http://cinemaclassic.free.fr/cary/galerie_cary.html.

Cortland sports 2009. Spending the Day ~ Be Sure to Explore! Viitattu 19.9.2012
http://www.cortlandsports.org/jets/ttd_local.html.

Dezan, A. 2012. Paul Smith. Viitattu 19.9.2012 <http://www.vogue.co.uk/fashion/spring-summer-2013/mens/paul-smith>.

Etsy 2014. vintage spectator pumps // 1940's Style Red and White Mary Says High Heels. Viitattu 19.9.2012 <http://www.etsy.com/listing/77374265/vintage-spectator-pumps-1940s-style-red>.

Fashion manifesto 2010. Bags 1940s (history of fashion). Viitattu 19.9.2012.
<http://fashionmanifesto.blogspot.fi/2010/12/bags-1940s-history-of-fashion.html>.

Fusca Rosa 2011. Arquivo da categoria: Oxford. Viitattu 19.9.2012
<http://fuscarosa.wordpress.com/category/oxford/>.

Grau, M. 2012 Now that's funny: Part X. Viitattu 19.9.2012
<http://lalalandhistory.blogspot.fi/2012/05/now-thats-funny-part-x.html>.

Hayden, N. 2014. 1940s male hairstyles. Viitattu 19.9.2012
http://www.ehow.co.uk/info_8094368_1940s-male-hairstyles.html.

The History makers fellows 2011. Chaitra Powell: Week 8 @ The HistoryMakers. Viitattu 19.9.2012 http://thehistorymakersfellows2011.blogspot.fi/2012_07_01_archive.html.

The Hype Weekly 2012. The Hype Weekly to host dance-a-thon. Viitattu 19.9.2012
<http://www.thehypeweekly.com/articles/1676/>.

Inam Fashion 2011. Fit in. Viitattu 19.9.2012 http://inam-fashion.blogspot.fi/2011/03/fit-in_09.html.

Johnson Shoes 2014. Mens 1940s Shoes. Viitattu 29.9.2012
http://www.deliberateweb.co.uk/johnsonshoes/1940s_shoes.html.

Louis Jordan 2014. Gallery. Viitattu 25.11.2013 http://www.louisjordan.com/gallery_Photos.aspx

Masterworks Broadway 2013. Photos for Five Guys Named Moe – 1992. Viitattu 19.9.2012
<http://www.masterworksbroadway.com/artist/images/26838>.

Miss Fairchilds charm school 2013. Wise Words. Viitattu 19.9.2012
<http://missfairchildscharmschool.wordpress.com/2013/11/page/2/>.

Monique Classique 2012. Top 10 al actorilor preferați – revizuit. Viitattu 19.9.2012
<https://moniqueclassique.wordpress.com/tag/clark-gable/>.

Notes from the train 2012. Train tracks: Train Kept a Rollin'. Viitattu 19.9.2012
<http://notesfromthetrain.com/2012/09/19/train-tracks-train-kept-a-rollin/>.

The Old Hand 2012. Style Inspiration # 62 British Tailoring. Viitattu 19.9.2012
<http://www.theoldhand.com/2012/10/04/style-inspiration-62/>.

Otrcat 2014. Role of science in war. Viitattu 19.9.2012 <http://www.otrcat.com/role-of-science-in-war-p-50211.html>.

The Place where nothing is real 2009. Marcha Contra Chávez. Viitattu 19.9.2012
<http://theplacewherenothingisreal.blogspot.fi/2009/08/marcha-contra-chavez-nomaschavezorg.html>.

Real men dance 2012. Lindy hop. Viitattu 19.9.2012
<http://realmendance.tumblr.com/post/8858523282/lindy-life>.

Skarlet 2014. Vintage Fashion of the 1940s. Viitattu 19.9.2012
<http://skarlet.hubpages.com/hub/Vintage-Fashion-of-the-1940s>.

Sew Misunderstood: Fatshion for Wayward Girls 2011. Vintage Chubbies-Hot Damn I love this Lady! Viitattu 19.9.2012 <http://sew-misunderstood.blogspot.fi/2011/03/vintage-chubbies-hot-damn-i-love-this.html>.

Sister | brother 2011. Foot loose. Viitattu 19.9.2012
<http://sisterbrotherstyle.wordpress.com/page/28/>.

Westminster Wisdom 2010. The Postman always rings twice. Viitattu 19.9.2012
<http://gracchii.blogspot.fi/2010/11/postman-always-rings-twice.html>.

Ideakollaasin lähteet

Amazon 2014. GreaterGear. Viitattu 29.9.2012 http://www.amazon.com/Straw-Color-Unisex-Fedora-Layered/dp/B007OY95UG/ref=sr_1_8?s=apparel&ie=UTF8&qid=1393518722&sr=1-8&keywords=GG+fedora.

Amazon 2014. Luxury Divas. Viitattu 29.9.2014 <http://www.amazon.com/Lightweight-Straw-Fedora-Black-Hatband/dp/B00891521O>.

Amazon 2014. Savile Row company. Viitattu 29.2.2012 <http://www.amazon.co.uk/Savile-Row-Front-Chinos-Waist-Mens/dp/B007EZF84C>.

- Amazon 2014. Vesuvio Napoli. Viitattu 29.2.2012
http://www.amazon.com/s/ref=bl_sr_apparel?ie=UTF8&field-brandtextbin=Vesuvio+Napoli&node=1036592.
- Amscan 2014. Yellow fedora. Viitattu 29.9.2012 <http://www.amazon.com/AMSCAN-255519-09-Yellow-Fedora/dp/B00767R03K>.
- Barrancos Panama hats 2011. Straw Panama Fedoran Hats. Viitattu 29.9.2012
<http://www.barrancospanamahats.com/blog/panama-fedoras-trilby-hats/>.
- Bleek, D. 2013. Angela Simmons Shows Off Her \$330 Women's Yellow 3m Wingtip Deltoro Shoes. Viitattu 29.9.2012 <http://www.donbleek.com/2013/03/06/angela-simmons-shows-off-her-330-womens-yellow-3m-wingtip-deltoro-shoes/>.
- Blog del Calzado 2012. Cole Haan, y sus zapatos LunarGrand Wingtip con suela de Nike de colores. Viitattu 29.9.2012 <http://blogdelcalzado.com/2012/05/14/cole-haan-y-sus-zapatos-lunargrand-wingtip-con-suela-de-nike-de-colores/>.
- Buck Wholesale 2014. Wholesale Tweed Fedora Gangster Hats w/ Black Band (Pink) Assorted Sizes. Viitattu 29.9.2012 <https://www.buckwholesale.com/itemDetails.asp?id=19591>.
- Capantzzi 2011. Men's Stretch Flat Front Pants. Viitattu 29.9.2012
<http://www.capantzzi.com/slimfitgroupblue.jsp>.
- Christian Louboutin 2014. Bruno zip. Viitattu 29.9.2012
http://eu.christianlouboutin.com/fr_en/corpo/men/bruno-zip.html.
- Ebay Stores 2014. Royale Clothing. Viitattu 29.9.2012
http://stores.ebay.com/RoyaleClothing_W0QQ_fsubZ699132016.
- Ebay Stores 2014. Cole Haan Men Size 10 M casual shoes Nike AIR Colton Casual Wing Tip Grape color. Viitattu 29.9.2012 http://www.ebay.com/itm/Cole-Haan-Men-Size-10-M-casual-shoes-Nike-AIR-Colton-Casual-Wingtip-Grape-Nubuck-/181288907060?pt=US_Men_s_Shoes.
- Enright, A. 2014. The Rogue Epicurean: Shoe Shine. Viitattu 29.9.2014
<http://www.letoilmagazine.com/2012/05/29/the-rogue-epicurean-shoe-shine/>.
- Hatshop 2014. Hattar-Pachuco Fedora. Viitattu 29.9.2012 <http://hatshop.se/damhattar/hattar-pachuco-fedora-rod/>.
- Halloween costumes 2014. Green Fedora Hat. Viitattu 29.9.2012
<http://www.halloweencostumes.com/green-fedora-hat.html>.
- Fischer, D. 2010. Wacko Maria x Alfred Sargent Wing Tip Shoes. Viitattu 29.9.2012
<http://www.highsnobiety.com/2010/01/04/wacko-maria-x-alfred-sargent-wing-tip-shoes/>.
- Fischer, D. 2012. Pierre Hardy Wingtip 'Light Blue. Viitattu 29.9.2012
<http://www.highsnobiety.com/2012/02/12/pierre-hardy-wingtip-light-blue/>.
- Johnson Shoes 2014. Mens 1940s Shoes. Viitattu 29.9.2012
http://www.deliberateweb.co.uk/johnsonshoes/1940s_shoes.html.
- Jon Renau 2014. Headwear. Viitattu 29.9.2012 <http://www.jonrenau.com/headwear/juniors/kid-s-fedora>.
- Libby Maquillage 2012. Fedora hats. Viitattu 29.9.2012
<http://libbymaquillage.wordpress.com/2012/08/21/accessories-necessities-or-a-must/fedora-hats/>.

Milt-Fresh Experience 2011. Giorgio Brutini red and white spectator wingtips. Viitattu 29.9.2012
<http://www.fuzzyfashionable.blogspot.fi/2011/10/giorgio-brutini-red-and-white-spetator.html>.

Mimi Boutique 2014. Lula Fedora in Purple. Viitattu 29.9.2012
<http://www.mimiboutique.com/lula-fedora-in-purple.html>.

Moda Formal Wear 2014. Vests. Viitattu 29.9.2012
<https://www.modaformalwear.com/Vests.15.0.0.1.html>.

One way novelties 2014. Neon Gangster Hats. Viitattu 29.9.2012
<http://www.onewaynovelties.com/en/hats/neon-gangster-hats-r1-haganln>.

The Purple Centipede 2010. Brogue shoes is l-o-v-e. Viitattu 29.2.2012
<http://thepurplecentipede.blogspot.fi/2010/05/brogue-shoes-is-l-o-v-e.html>.

Saige Nicole's 2014. Boys Fedora Hat Gray with Black Band. Viitattu 29.9.2012
<http://www.saigenicoles.com/boys-fedora-hat-gray-with-black-band.html>.

Shoes Store 2014. Mens Oxford's. Viitattu 29.9.2012 <http://www.yongstat.com/original-penguin-brogue-wt-spectra-p-6896/?zenid=ba0656eaf9c6fd0122a545f455d5a8ca>.

Stylehive 2011. Omar. Viitattu 29.9.2012 <http://www.stylehive.com/browse/omar>.

Tailored Company 2014. Luxury Satin Vest. Viitattu 29.9.2012
<http://www.tailoredcompany.nl/vest.html>.

Vivi Vintage 2014. Vintage red BASS Wingtip Lace-Ups 9. Viitattu 29.9.2012
<http://www.vivivintage.com/item.php?id=177>.

Walansky, A. 2009. Stay Stylish with These Cute and Affordable Fedoras. Viitattu 29.9.2012
<http://www.thegloss.com/2009/01/26/fashion/stay-stylish-with-these-cute-and-affordable-fedoras/#ixzz2ujE4J1ul>.

Haastattelutulokset

13.2.2013

Tytti Mulon tärkeimmiksi nostamat kohdat vaatteiden toiminnallisuutta ajateltaessa.

Kiinnitysratkaisut ja päällepuettavuus

- Kiinnityksessä ei kannata käyttää nappeja, nyöriä tai pieniä hakasia, jotka hidastavat pukeutumista. Käytössä kannattaa olla isot nepparit, vetoketjut ja tarranauha.
- Vaatteissa ei kannata käyttää ohuita vetoketjuja tai piilovetoketjuja, jotka haavoittavat nopeasti.
- Paidoissa ja takeissa nappien tilalla kannattaa käyttää neppareita ja tarranauhahan paloja.
- Kengännauhoina kannattaa käyttää kuminauhaa, jolloin nauhoja ei tarvitse avata vaatteita vaihdettaessa.
- Vaihtopaikalla on hyvä olla kenkälusikka nopeuttamassa kenkien vaihtoa.
- Nopeassa pukeutumisessa auttaa liukas vuori.
- Vyöt eivät ole nopeasti puettavia.
- Jos esityksessä on todella nopeita vaatevaihtoja, vaatteita kannattaa pukea päällekkäin, koska riisuuntuminen on nopeampaa kuin pukeutuminen. Vaatteissa tulee silloin ottaa huomioon suurempi väljyys.
- Vaatetta voidaan myös "helpottaa liikaa". Jos vaatteeseen ommellaan paljon neppareita ja tarranauhoja helpottamaan nopeaa pukeutumista, voi pukuvaihtoon mennä kohtuuttoman kauan aikaa, kun näyttelijä etsii oikeita neppareita ja tarranauhoja, jotka kuuluvat vastakkain.

- Korseteissa kuminauhat nopeuttavat vaihtoja, koska silloin nyöritystä ei tarvitse kokonaan avata. Kuminauhat nyöriksen tilalla myös auttavat liikkumaan, koska ne tarjoavat joustoa.
- Kauluspaitojen kalvosinnarit kannattaa valmistaa ompelemalla kaksi tavallista nappia kuminauhalla yhteen ja jättämällä väliin pieni kaula. Tämä nopeuttaa vaateen vaihtoa, kun kalvosinnarpeja ei tarvitse avata.
- Kaikki napit kannattaa kiinnittää ja käsinompelu tehdä karhunlangalla tai langalla jonka vahvuus on 25–75.
- Kangas jää usein vaihdoissa vetoketjun väliin, jonka pystyy välttämään, kun ei yritä peittää ketjua kankaalla.
- Kangas kannattaa vahvistaa neppareiden alta tukikankaalla tai toisella kankaalla, jolloin vaate ei repeydy helposti neppareita kiireessä avattaessa.
- Asukokonaisuuden ylä- ja alaosan voi ommella yhteen ja asun keskelle taakse ommella pitkän vetoketjun, jolloin pukeutuminen helpottuu, kun on vain yksi puettava ja suljettava vaate.

Liikkuvuus

- Ulkoilmateattereissa ei kannata käyttää ohuita silkkisiä kankaita. Ne takertuvat nopeasti hikiseen ihoon kiinni ja näin repeävät helposti liikkeessä tai vaihtotilanteissa.
- Sateella melkein kaikki materiaalit ovat huonoja. Melkein kaikki materiaalit takertuvat silloin ja aiheuttavat repeytymisriskin ja myös hidastavat pukuvaihtoja.
- Liian tiukat hihat estävät käsien liikkumisen ja repeävät helposti.
- Joustavat materiaalit ovat parhaita liikkumiseen tarkoitetuissa asuissa.
- Pitkiä hameita ei kannata käyttää tanssimiseen tarkoitetuissa vaatteissa.
- Kädentien ja hihan väljyys ovat tärkeitä seikkoja liikkeen mahdollistamisessa.
- Vaateen pääntie ei saa olla liian ahdas.

- Käsien ja jalkojen nousu on oltava mahdollista.
- Housujen haarakoukun pituus on oltava tarpeeksi pitkä, jotta liikkuminen on vaivatonta, mutta ei kuitenkaan liian pitkä, jolloin se vaikeuttaa liikettä.
- Paitojen ja takkien kainaloissa käytetään kainalosalmiakkeja, toiselta nimeltään *kainalopiirakoita*, jotka ovat karjalanpiirakan muotoisia paloja trikoosta tai samasta miehustakankaasta kuin muu vaate. Piirakat antavat kädelle lisää tilaa nousta ylös.
- Housuissa käytetään samantyyppistä ratkaisua. Housujen haaroihin ommellaan salmiakki trikoosta tai samasta miehustakankaasta kuin muu vaate, mikä edesauttaa jalannostoja.
- Housuissa voidaan käyttää kuminauhoja lahkeissa, jolloin lahkeet eivät nouse ylös ja paljasta säärtä/sukkia.
- Korsettien sivupalat voidaan valmistaa trikoosta, joka helpottaa vaatteessa liikkumista.
- Korseteista kannattaa poistaa joitain luita, mikä helpottaa liikkumista.
- Hatut kannattaa tukevoittaa paikalleen leuan alta kulkevalla kuminauhalla.
- Hatut voidaan kiinnittää paikalleen ompelemalla niiden sisään pieni pala tylliä, josta hattu kiinnitetään hiuksiin pinnillä.
- Housujen haarasauma ja paitojen tai takkien kainalot kannattaa ommella moneen otteeseen, koska niistä vaate usein hajoaa ensimmäisenä.
- Niittien alle kannattaa ommella pala kangasta, jotta niitin kiinnityspiikit eivät satu ihoon.
- Toppeihin ja muihin hihattomiin vaatteisiin kannattaa ommella rintaliivilenkit, eli nauhan pätkät, joissa on nepparit ja jotka kiinnittävät liivien olkaimet paitaan kiinni, eivätkä olkaimet pääse valumaan näkyville.